

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ Тетяна КОСОВА

«\_\_\_\_\_» «грудня 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА  
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ  
ОС «МАГІСТР»

Тема: «Фінансово-інвестиційні механізми підвищення ефективності функціонування підприємства»

Виконав: Ксенія ІВАНОВА

Керівник: к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО

другий розділ - к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО

третій розділ - к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2023

# НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування  
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»  
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ  
завідувач кафедри  
\_\_\_\_\_ Тетяна КОСОВА  
«02» жовтня 2023 р.

## ЗАВДАННЯ на виконання кваліфікаційної роботи

здобувача вищої освіти ІВАНОВОЇ Ксенії Олександрівни

1. Тема кваліфікаційної роботи «Фінансово-інвестиційні механізми підвищення ефективності функціонування підприємства» затверджена наказом ректора від \_\_.\_\_.2023 № \_\_\_\_/ст.

2. Термін виконання роботи: з 25.09.2023 р. до 31.12. 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики, податкова, статистична звітність **ВІДОКРЕМЛЕНОГО ПІДРОЗДІЛУ «ШАХТА СТЕПОВА» ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ»**

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства

1.2. Правове регулювання фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства

1.3. Концептуальні засади фінансово-інвестиційних механізмів функціонування вугільних шахт

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Фінансово-економічний паспорт **ВІДОКРЕМЛЕНОГО ПІДРОЗДІЛУ «ШАХТА СТЕПОВА» ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ»**

2.2. Оцінка фінансового стану вугільної шахти

2.3. Аналіз показників фінансової та інвестиційної діяльності вугільної шахти  
Висновки до розділу 2

## РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Обґрунтування інвестиційного проєкту розширення операційної діяльності

3.2. Формування фінансового плану реалізації інвестиційного проєкту

3.3. Шляхи підвищення ефективності фінансово-інвестиційних механізмів вугільної шахти

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:  
 ЛИСТ 1. Економічна сутність фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства; ЛИСТ 2. Правове регулювання фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства; ЛИСТ 3. Концептуальні засади фінансово-інвестиційних механізмів функціонування вугільних шахт; ЛИСТ 4. Фінансово-економічний паспорт ВІДОКРЕМЛЕНОГО ПІДРОЗДІЛУ «ШАХТА СТЕПОВА» ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ». ЛИСТ 5. Оцінка фінансового стану вугільної шахти. ЛИСТ 6. Аналіз показників фінансової та інвестиційної діяльності вугільної шахти. ЛИСТ 7. Обґрунтування інвестиційного проєкту розширення операційної діяльності. ЛИСТ 8. Формування фінансового плану реалізації інвестиційного проєкту. ЛИСТ 9. Шляхи підвищення ефективності фінансово-інвестиційних механізмів вугільної шахти

### 6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	25.09.2023 – 21.10.2023	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.10.2023 – 18.11.2023	
3	Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	19.11.2023 – 13.12.2023	
4	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну магістерську роботу. 4. Підготовка виступу.	14.12.2023 – 17.12.2023	
5	1. Переплетення кваліфікаційної роботи. 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	18.12.2023 – 01.01.2024	

## 7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	<u>КОНСУЛЬТАНТ</u> (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО		
РОЗДІЛ 2	к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО		
РОЗДІЛ 3	к.е.н. Марина ЄВТУШЕНКО		

8. Дата видачі завдання: «22» вересня 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи \_\_\_\_\_ Марина ЄВТУШЕНКО  
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання \_\_\_\_\_ Ксенія ІВАНОВА  
(підпис здобувача)

## РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Фінансово-інвестиційні механізми підвищення ефективності функціонування підприємства»: 91 стор., 12 рис., 10 табл., 63 літературних джерела.

Мета роботи: підвищення ефективності функціонування фінансово-інвестиційних механізмів підприємства.

Об'єктом дослідження є процес функціонування фінансово-інвестиційних механізмів підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково-практичних функціонування фінансово-інвестиційних механізмів підприємства.

Методи дослідження: вертикальний і горизонтальний аналіз кошторисів та фінансової звітності, аналіз трендів, факторний аналіз, програмно-цільовий метод.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності вугільних підприємств.

**ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНІ, МЕХАНІЗМИ, ПІДПРИЄМСТВО, ШЛЯХИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ФУНКЦІОНУВАННЯ**

## ЗМІСТ

<b>ВСТУП</b> .....	8
<b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА</b> .....	13
1.1. Економічна сутність фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства .....	13
1.2. Правове регулювання фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства .....	25
1.3. Концептуальні засади фінансово-інвестиційних механізмів функціонування вугільних шахт .....	31
Висновки до розділу 1.....	37
<b>РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА</b> .....	40
2.1. Фінансово-економічний паспорт ВІДОКРЕМЛЕНОГО ПІДРОЗДІЛУ «ШАХТА СТЕПОВА» ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ».....	40
2.2. Оцінка фінансового стану вугільної шахти .....	55
2.3. Аналіз показників фінансової та інвестиційної діяльності вугільної шахти.....	62
Висновки до розділу 2.....	68
<b>РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА</b> .....	70
3.1. Обґрунтування інвестиційного проєкту розширення операційної діяльності .....	70
3.2. Формування фінансового плану реалізації інвестиційного проєкту.....	77

3.3. Шляхи підвищення ефективності фінансово-інвестиційних механізмів вугільної шахти .....	79
Висновки до розділу 3.....	90
<b>ВИСНОВКИ.....</b>	<b>95</b>
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....</b>	<b>100</b>
<b>ДОДАТКИ.....</b>	<b>107</b>

## ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- ВП – відокремлений підрозділ
- ГРОЗ – гірничий робітник очисного забою
- ГРП - гірничий робітник проходки
- ДП – державне підприємство
- ЕПЗ - електронний платіжний засіб;
- ЄДР - Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;
- ІД - інвестиційна діяльність;
- ІТР – інженерно-технічний робітник
- КМУ - Кабінет Міністрів України;
- МА – міжнародний аеропорт
- Мінвуглепром – Міністерство енергетики та вугільної промисловості
- НБУ - Національний банк України;
- НКЦПФР – Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- НТП – науково-технічний прогрес
- ОРВПУ – оптовий ринок вугільної продукції України
- РНОКПП - реєстраційний номер облікової картки платника податків;
- СГД – суб’єкт господарської діяльності;
- СІД - суб’єкт інвестиційної діяльності.



## ВСТУП

*Актуальність проблеми.* Більшість підприємств вугільної промисловості перебувають у державній власності, але існує проблема формування цілісної політики, яка містила би довгострокове бачення розвитку галузі. Головним заходом державної політики було надання державної підтримки. Внаслідок відсутності стратегії розвитку та контролю з боку власника - держави - керівники віддавали перевагу короткостроковим інтересам. Наприклад, кошти, виділені в межах державної підтримки й призначені для інвестування, керівники спрямовували на виплату боргів із заробітної платні, щоб подолати соціальну напругу. Під час перевірок Рахункової палати було зафіксовано, що значний обсяг коштів, виділених у межах державної підтримки вугільної галузі, використано не за цільовим призначенням. На наш погляд, державна програма «Вугілля України» містить стратегічне бачення розвитку галузі, але в ній не обґрунтовані механізми досягнення цілей програми.

На концептуальному рівні в перспективному плануванні фінансово-економічних заходів із розвитку вугільної промисловості необхідно застосовувати державний підхід до вирішення проблем шахтарського середовища. Для цього потрібно формувати і розвивати законодавчу базу формування оптового ринку вугілля, проведення інноваційних структурних перетворень, впровадження ринкових механізмів інвестування і фінансування вугільної галузі, забезпечення її провідного місця в паливно-енергетичному комплексі. Вихід галузі на сталий розвиток має забезпечуватися державною бюджетною підтримкою, ефективністю фінансово-господарської діяльності, підвищенням рівня безпеки видобутку вугілля і якості готової вугільної продукції.

Для вирішення зазначених проблем необхідно розробити цільові програми розвитку вугільної галузі з чітким обґрунтуванням об'єктів цільового бюджетного інвестування, підвищенням відповідальності

керівників шахт за ефективне освоєння інвестицій та звітування про виконання прийнятих інвестиційних зобов'язань. Стратегіям розвитку вугільної промисловості в частині раціонального використання наявних ресурсів має бути узгодженою зі стратегіями розвитку теплової електроенергетики та гірничо-металургійного комплексу, інших галузей тощо.

Пріоритетними об'єктами інвестування вугільних підприємств має стати: оновлення та розвиток шахтного фонду, капітальне будівництво, сучасні технології проходження підземних гірничих виробіток, вуглевидобування, забезпечення безпеки і охорони шахтарської праці. Необхідно змістити акценти з бюджетної підтримки операційної діяльності на бюджетну підтримку інвестиційної діяльності. Викладене вище обумовлює актуальність написання кваліфікаційної роботи.

**Мета кваліфікаційної роботи** – підвищення ефективності функціонування фінансово-інвестиційних механізмів підприємства.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки і вирішення **наступних завдань**:

- визначити економічну сутність фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства;
- узагальнити правове регулювання фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства;
- сформувати концептуальні засади фінансово-інвестиційних механізмів функціонування вугільних шахт;
- провести оцінку фінансового стану вугільної шахти;
- проаналізувати показники фінансової та інвестиційної діяльності вугільної шахти;
- обґрунтувати інвестиційний проєкт розширення операційної діяльності;
- сформувати фінансовий план реалізації інвестиційного проєкту;
- розробити шляхи підвищення ефективності фінансово-інвестиційних

механізмів вугільної шахти.

**Об'єкт дослідження** – процес функціонування фінансово-інвестиційних механізмів підприємства.

**Предмет дослідження** – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів функціонування фінансово-інвестиційних механізмів підприємства.

**Методи дослідження.** Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження використані наступні загальнонаукові і спеціальні методи: вертикальний і горизонтальний аналіз фінансової, податкової, статистичної звітності, аналіз трендів, факторний аналіз.

**Наукова новизна кваліфікаційної роботи.** У кваліфікаційній роботі удосконалено методичний підхід до обґрунтування доцільності реалізації інвестиційного проекту на основі порівняння інвестиційних доходів та витрат, врахування амортизації інвестиційних витрат, розрахунку точки беззбитковості, врахування залежності чистої приведеної вартості від процентної ставки, побудови фінансового плану інвестицій при різних ймовірностях обсягу і ціни реалізації, графіку ризику капіталовкладень та кумулятивного ризику капіталовкладень. На відміну від існуючих підходів, пропонується передбачає: а) трансферт підрядчикам фінансових ризиків, пов'язаних із невиконанням календарного плану будівельно-монтажних робіт, їх низькою якістю, втратами і неефективним використанням будівельних матеріалів тощо; б) механізм самострахування фінансових ризиків на основі резервування частини фінансових ресурсів, бюджетування за центрами відповідальності, створення страхових запасів матеріальних і фінансових ресурсів за окремими елементами оборотних активів підприємства. Це сприятиме нейтралізації фінансових ризиків інвестиційного проекту скороченню втрат від їх реалізації:

**Інформаційною базою дослідження** є законодавчо-нормативні акти, наукові періодичні видання, монографії, матеріали науково-практичних конференцій, Інтернет-ресурси, офіційні сайти Державної служби статистики

України, Державної вугільної служби України.

**Практичне значення одержаних результатів.** Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності вугільних підприємств.

**Апробація результатів кваліфікаційної роботи.** Результати дослідження, що містяться у кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на XIV Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика» (2023 р., м. Київ).

**Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи.** Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 91 сторінці друкованого тексту, у тому числі 10 таблиць, 12 рисунків та 2 додатка на 26 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 60 найменувань, який подано на 7 сторінках.

***Публікації здобувача за темою кваліфікаційної роботи:***

1. Євтушенко М.В., Здорикова К. О., Іванова К. О. Фінансово-інвестиційні механізми функціонування підприємства та шляхи їх удосконалення. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2013. №3. С. 93-100. <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-3-13> (У фаховому виданні)

2. Євтушенко М.В., Здорикова К. О., Іванова К. О. Стратегії фінансово-економічного розвитку підприємства у нестійкому середовищі. *Матер. XIV Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика»* (23 листоп. 2023 р., м. Київ). К.: НАУ, 2023. С.

# РОЗДІЛ 1

## ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

### 1.1. Економічна сутність фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства

ІД є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Вона здійснюється на основі інвестування:

громадян, недержавних підприємств, господарських асоціацій, спілок, товариств, а також громадських і релігійних організацій, інших юридичних осіб, заснованих на колективній власності;

держави, органів влади і управління України, місцевих Рад народних депутатів за рахунок коштів бюджетів, позабюджетних фондів і позичкових коштів, а також державними підприємствами і установами за рахунок власних і позичкових коштів;

іноземних громадян, іноземних юридичних осіб та іноземних держав.

Однією із форм інвестиційної діяльності є інноваційна, яка здійснюється з метою впровадження досягнень НТП у виробництво і соціальну сферу і включає:

випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технології;

прогресивні міжгалузеві структурні зрушення;

реалізацію довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат;

фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил;

розробку і впровадження нової, ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального і екологічного становища.

Об'єктами ІД можуть бути будь-яке майно, в тому числі основні і оборотні засоби в усіх галузях та сферах національної економіки, цінні папери, цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, інші об'єкти власності, а також майнові права.

Забороняється інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України, а також порушує права та інтереси громадян, юридичних осіб і держави, що охороняються законом.

СІД можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави. Інвестори - СІД, які приймають рішення про вкладення власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування. Вони можуть виступати в ролі вкладників, кредиторів, покупців, а також виконувати функції будь-якого учасника ІД.

Учасниками ІД можуть бути громадяни та юридичні особи України, інших держав, які забезпечують реалізацію інвестицій як виконавці замовлень або на підставі доручення інвестора. Відносини, що виникають при здійсненні ІД на Україні, регулюються Законом України «Про інвестиційну діяльність» та іншими законодавчими актами України.

ІД суб'єктів України за її межами регулюється законодавством іноземної держави, на території якої ця діяльність здійснюється, відповідними договорами України, а також спеціальним законодавством України. Особливості здійснення ІД на території України СІД, розташованими за межами України, а також цих суб'єктів і суб'єктів України в зонах вільного підприємництва на Україні визначаються спеціальним законодавством України.

Всі СІД незалежно від форм власності та господарювання мають рівні права щодо здійснення ІД, самостійно визначають цілі, напрями, види й обсяги інвестицій, залучають для їх реалізації будь-яких учасників ІД, у тому числі шляхом організації конкурсів і торгів.

Для ДП, що виступають інвесторами за межами України та яким відкрито іпотечний кредит, встановлюється гарантія по цих інвестиціях з боку держави. Основу правових документів, регулюючих взаємовідносини між СІД, становлять договори. Їх укладання, вибір партнерів, визначення зобов'язань та вступ у господарські взаємовідносини є виключною компетенцією СІД. Втручання державних органів та посадових осіб у реалізацію договірних відносин між СІД і зверх своєї компетенції не допускається.

Джерелами фінансування ІД є кошти:

- власні (заощадження фізичних і юридичних осіб, прибуток, амортизація, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха тощо);
- позичкові (емісія облігацій, отримання кредитів від банківських установ та держави);
- залучені (продажу акцій, паїв тощо);
- бюджетні інвестиції;
- безоплатні, грантові, благодійні внески;
- спонсорська допомога, пожертвування організацій, підприємств і громадян.

СІД приймають інвестиційні рішення, на які впливають такі фактори:

- вид інвестиції;
- альтернативність інвестиційних проектів та можливість їх вибору;
- кошторисна вартість інвестиційного проекту та фактична наявність інвестиційних ресурсів;
- ризик прийняття інвестиційного рішення з використанням формалізованих і неформалізованих методів.

Об'єктами ІД є: відновлення наявної матеріально-технічної бази, розширення операційної діяльності, освоєння випуску нових видів продукції.

ВП “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля” було створено згідно з наказом ДП “Львіввугілля” від 05.05.2020 р. № 47 на базі Державного відкритого акціонерного товариства “Шахта “Степова” – дочірнє підприємство відкритого акціонерного товариства “Державна холдінгова компанія

“Львіввугілля”). Підрозділ здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства України, Статуту ДП “Львіввугілля” та Положення про відокремлений підрозділ “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля”. ВП “Шахта “Степова” знаходиться у сфері управління Міністерства вугільної промисловості України. Шахта “Степова” розташована в м. Львові Львівської області. Шахта була закладена в 1948 році і здана в експлуатацію в 1960 році на проектну потужність 600 тис. тон на рік. До 1970 року шахта освоїла проектну потужність, розробляючи пласт  $m_3$  на р.651 м.

У 1972 році відповідно до проекту інституту “Львівгіпрошахт” була проведена реконструкція шахти з доведенням її потужності до 900 тис. тон вугілля на рік. Проведеною реконструкцією був вирішений ряд питань з урахуванням технічного прогресу і сучасних напрямків по системах розробки, вентиляції, механізації очисних і підготовчих робіт, по підземному транспорті, водопостачанню тощо

Наприкінці 90-х років через складні гірничо-геологічні умови, відсутності високопродуктивної виїмкової техніки загальної ситуації у вугільній промисловості України, виробнича потужність шахти була знижена до 310 тис. тон. Підрозділ створено з метою виконання виробничо-господарської діяльності, пов’язаної з видобутком вугілля підземним засобом, а також виконання інших видів діяльності.

Шахта працює за єдиною виробничо-технологічною програмою з Державним підприємством “Львіввугілля” і звітує перед ним про результати фінансово-господарської діяльності.

Шахта здійснює наступні види діяльності:

- видобуток вугільної продукції;
- нове будівництво, реконструкція, технічне переозброєння;
- виконання маркшейдерських робіт, проведення нагляду за деформацією поверхні і об’єктами, під якими проводяться гірничі роботи;
- організація управління виробництвом, розвиток ринкових відносин;



- організація підготовки кадрів, підвищення кваліфікації робітничих кадрів;
- забезпечення засобами і послугами радіотелефонного зв'язку, їх монтаж і налагодження, монтаж охоронної сигналізації, експлуатація пересувних засобів радіозв'язку;
- експлуатація родовищ корисних копалин;
- охорона земної поверхні та розташованих на ній будинків, споруд, водоймищ та насаджень від негативного впливу;
- здійснення заходів з комплексного використання природних ресурсів і ресурсозбереження;
- розвиток та удосконалення системи технічного контролю та проведення єдиної технічної політики в області підвищення якості вугілля, розробка та впровадження стандартів та технічних умов;
- розвиток виробничо-господарського комплексу, підвищення продуктивності праці та ефективності видобутку вугілля, максимальне використання внутрішніх резервів, інтенсифікація виробничих процесів;
- забезпечення ефективної роботи вентиляційних систем, газовилучувальних установок, водовідведення, знищення впливу фізичних та інших шкідливих факторів виробництва, атестація робочих місць;
- створення на робочих місцях безпечних умов праці, забезпечення виконання вимог законодавства про права робітників у галузі охорони праці;
- організація правової роботи, укладення господарських угод, здійснення централізованих функцій і взаємодія з судовими, правоохоронними та іншими органами з питань, що стосуються інтересів ДП "Львіввугілля";
- забезпечення економічного аналізу виробничої і фінансово-господарської діяльності з метою виявлення резервів підвищення ефективності виробництва, поліпшення використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;
- виробництво і ремонт засобів виміру та контролю;

- науково-технічна діяльність;
- ремонт та технічне обслуговування автомобілів, іншої автомобільної техніки та механізмів;
- медичне обслуговування та оздоровлення працівників;
- проведення будівельно-монтажних робіт;
- організація громадського харчування і торгового обслуговування працівників шахти.

Середньорічна виробнича потужність шахти на даний момент складає 310 тис. тон. Максимальна глибина розробки по вертикалі – 1070 м, максимальна довжина вертикального ствола видачі вугілля – 683 м.

Шахта має небезпечну категорію по несподіваним викидам вугілля та газу, самовозгоранню, пилу. Небезпека по гірничих ударах не загрожує. Кут падіння пластів, що розроблюються – від  $8^{\circ}$  до  $9^{\circ}$ . Середньодинамічна потужність пластів – 1,88 м. Середня об'ємна вага вугілля –  $1,55 \text{ т/м}^3$ . Промислові запаси вугілля складають 110622 тис. тон.

Шахта “Степова” є цілісним майновим комплексом, здійснює самостійно господарську діяльність, яка не суперечить чинному законодавству, Статуту ДП “Львіввугілля” та Положенню про відокремлений підрозділ “Шахта “Степова”.

Підрозділ не є юридичною особою та представляє інтереси ДП “Львіввугілля”. Шахта має поточний рахунок в установі банку, круглу печатку, кутовий штамп, бланки зі своїми реквізитами. Шахта має відокремлений баланс, має право за дорученням від імені ДП “Львіввугілля” укладати господарські та інші договори, набувати майнові та немайнові права, нести обов'язки, бути позивачем та відповідачем у суді, господарському та третейському судах. Фінансові та кредитно-розрахункові операції підрозділу здійснюються ДП “Львіввугілля” централізовано, включаючи розрахунки за вугільну продукцію, за виконані роботи та послуги.

Майно ВП “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля” становлять основні засоби, інші необоротні та оборотні активи, вартість яких відображається в

самостійному балансі. Майно ВП “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля” є державною власністю та закріплюється за ним на праві повного господарського відання у частині володіння, користування та розпорядження на свій розсуд і здійснення правочинів.

Джерелами формування майна ВП “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля” є: майно, отримане у повне господарське відання; доходи від реалізації вугільної продукції то послуг виробничого характеру; доходи від цінних паперів; кредити банків; бюджетні дотації та субсидії, безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян тощо.

ВП “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля” здійснює володіння, користування землею та надрами відповідно до мети своєї статутної діяльності, самостійно її планує, визначає стратегію та основні напрямки свого розвитку відповідно до галузевих науково-технічних прогнозів та пріоритетів, кон’юнктури ринку енергоносіїв. ВП “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля” реалізує вугільну продукцію, послуги за ринковими або регульованими державою цінами.

Структура управління ВП “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля” передбачає наявність ряду функціонуючих органів, які складаються з фахівців відповідних спеціальностей (гірничих інженерів, економістів, маркшейдерів, енергетиків та ін.). Основними лінійними керівниками на шахті та дільницях є: директор, головний інженер – перший заступник директора, начальник дільниці, гірничий майстер, бригадир.

Організаційна структура ВП “Шахта “Степова” ДП “Львіввугілля” складається з 15 структурних підрозділів й функціональних відділів. Всі відділи знаходяться в підпорядкуванні директору підприємства. Структура шахти складається з відділів, що очолюються заступниками директора, керівниками відділів: планово-економічний відділ; договірний відділ; фінансовий відділ; бухгалтерія; відділ організації праці та заробітної плати; відділ кадрів; відділ збуту та постачання; маркшейдерський відділ; відділ геологів; відділ охорони праці.

Управління підприємством здійснює його керівник – директор, який призначається генеральним директором ДП «Львіввугілля» за узгодженням із Міністерства вугільної промисловості. Підприємство самостійно визначає структуру управління і встановлює штати.

Директор розпоряджається в областях: управління виробничими фондами; кадрів, праці та заробітної плати; розвитку техніки, удосконалення технології виробництва та підвищення якості продукції.

Директор вправі за дорученням ДП «Львіввугілля» відкривати та закривати рахунки в установах банків, укладати господарські та інші договори від імені ДП «Львіввугілля», представляти його в господарських та інших судах, в усіх органах влади та управління, підприємствах, організаціях та установах, у справах, що стосуються діяльності шахти.

Директор несе персональну відповідальність за виконання покладених на шахту завдань і здійснення ним своїх функцій.

У разі тимчасової відсутності директора його функції, права та обов'язки покладаються на головного інженера шахти. Головний інженер керує розробкою виробничо-технічних планів, відповідає за їх виконання, приймає міри по впровадженню нової техніки, по зниженню собівартості та підвищенню якості продукції, слідкує за правильним використанням машин та механізмів, застосовує заходи до економного витрачання матеріалів, енергії, палива, несе повну відповідальність за стан техніки безпеки.

Заступник директора з виробництва здійснює керівництво дільницями з видобутку вугілля, керує проведенням підготовчих виробіток, підтриманням і ремонтом гірничих виробіток та відкаточних шляхів, гірничокапітальними ремонтами та іншими дільницями, що забезпечують виконання плану з видобутку. Заступник директора з виробництва несе відповідальність за удосконалення технології гірничих робіт, впровадження нової техніки, комплексну механізацію виробництва, безпеку виробництва.

Заступник директора з економічних питань забезпечує розробку планів, впровадження заходів, спрямованих на поліпшення економічних показників

виробництва. До складу відділу економіки, планування та ціноутворення входять: начальник відділу, два провідних інженера, інженер I категорії та оператор ЕОМ.

Основними задачами відділу економіки, планування та ціноутворення є:

1) Розробка перспективних, річних та поточних планів виробничо-господарської діяльності шахти, ув'язування їх з вимогами ПБ, доведення до дільниць цехів і служб поточних планів роботи згідно з встановленими завданнями, строками і формами, внесення змін до планів у зв'язку зі зміною гірничо-геологічних та інших умов виробництва.

2) Розробка і виконання заходів щодо поліпшення техніко-економічних показників роботи шахти на підставі досягнень техніки, поліпшення організації виробництва, економіці грошових і матеріальних ресурсів з урахуванням створення безпечних і санітарно-гігієнічних умов праці.

3) Участь у розробці поточних планів, проектів річних і перспективних планів розвитку гірничих робіт.

4) Забезпечення планування витрат на пусконаладжувальні роботи на об'єкти, що вводяться в експлуатацію.

5) Спільно з іншими відділами та службами забезпечення розробки і доведення до дільниць, цехів, служб і складів лімітів матеріально-технічних ресурсів у натуральному та грошовому виразі на період, що планується.

6) Участь в складанні розрахунків споживання у матеріально-технічних ресурсах по шахті, підготовці обґрунтувань до них.

7) Підготовка пропозицій щодо встановлення норм амортизації по гірничим виробіткам шахти.

8) Забезпечення з іншими службами шахти розроблених заходів, що направлені на забезпечення виконання затверджених державних планів вугілля, продуктивності праці, собівартості та якості продукції.

9) Організація проведення аналізу виробничо-господарської діяльності, виконання плану реалізації продукції, використання основних і зворотних

фондів, собівартості продукції і витрат на виробництво, надання керівництву шахти пропозицій щодо усунення виявлених порушень і недоліків.

10) Організація оперативного аналізу і контроль за виконанням техніко-економічних показників роботи ділянок, цехів шахти в цілому.

11) Забезпечення розробки в надання в терміни і за формами, що встановлені ЦСУ України, статистичної звітності.

12) Організація розробок і впровадження прогресивних норм і нормативів у плануванні.

13) Організація обліку вугілля, що відвантажується споживачам, за марками, сортам та іншим якісним показникам.

14) Забезпечення вірної організації і вірогідності обліку і звітності, своєчасне надання економічної інформації до ДП «Львіввугілля».

15) Організація та здійснення контролю за веденням обліку матеріальних, грошових та інших витрат на виробництво.

16) Забезпечення передачі первинної інформації до ІОЦ ДП для виконання економічних розрахунків, рішення задач планування і обліку.

17) Участь в організації роботи щодо розповсюдження економічних знань серед робітників, інженерно-технічних працівників та службовців шахти.

18) Участь у складанні річного і квартального плану робіт з розділом техніки безпеки по службі головного економіста.

19) Контроль і відповідальність за правильність планування коштів, що виділені на поліпшення охорони праці і матеріальне стимулювання, поліпшення умов праці, що передбачені Колективним договором і положенням про преміювання.

20) Відповідальність за відповідність планування коштів і чисельності трудівників гірничо-геологічним умовам робіт і вимогам Правил безпеки.

21) Здійснення контролю за виконанням ділянками і цехами річних, квартальних, місячних планів в обсязі розроблених відділом, спільно з виробничою, технологічною і іншими службами.

22) Розроблення посадових інструкцій працівників планово-економічного відділу.

23) Участь у розробці штатного розпису інженерно-технічних працівників і службовців, кошторисів витрат на утримання апарату управління.

24) Організація участі працівників відділу у щомісячному звіренні штату трудівників шахти у встановлені терміни.

25) Здійснення перевірки і уточнення показників приведених у Колективному договорі, розробка і узагальнення окремих розділів Колективного договору з питань, що входять до компетенції відділу.

26) Розглядання у встановлені строки пропозицій, заяв та скарг працівників, узагальнення їх і прийняття заходів щодо усунення виявлених недоліків в межах його компетенції.

27) Участь в розробці планів соціального розвитку колективу.

28) Забезпечення дотримання трудового законодавства.

29) Забезпечення виконання вказівок Міністерства України, ДП «Львіввугілля», розпоряджень керівництва шахти з питань, що входять до його компетенції.

30) Здійснення контролю за дотриманням норм витрат матеріально-технічних ресурсів, нормативів та ін..

Керівництво усіма роботами на дільниці здійснює начальник, який особисто відповідає за результати діяльності дільниці. Начальник дільниці та гірничий майстер керують розробкою виробничих планів та забезпечують виконання дільницею (зміною) планових завдань з обсягу виробництва, підвищення продуктивності праці, зниження виробничих витрат та підвищення якості продукції, забезпечують виконання норм виробітки усіма робітниками, здійснюють контроль за витратами матеріалів.

Підрозділ “Шахта “Степова” здійснює поточний, оперативний статистичний і бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, надає

необхідну інформацію, статистичну і бухгалтерську звітність у встановленому порядку.

Облікова політика ведеться згідно з Законом України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 № 996-XIV, Національними Положеннями (Стандартами) бухгалтерського обліку тощо.

Забезпечення бухгалтерського обліку на шахті покладено на бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Бухгалтерський облік здійснюється за журнально-ордерною системою. Облік основних фондів, матеріалів, оплати праці механізовано оброблюється на ІОЦ. Директор та головний бухгалтер несуть персональну відповідальність за виконання порядку ведення і достовірність обліку та звітності, за збереження документів грошового, кредитного та майнового характеру. Податки та інші обов’язкові платежі до бюджетів сплачуються шахтою відповідно до чинного законодавства. Перевірка фінансово-господарської діяльності шахти проводиться контрольно-ревізійним відділом ДП “Львіввугілля” і здійснюється не рідше одного разу на рік.

Інформаційно-обчислювальним Центром ДП «Львіввугілля» було встановлено програму по витратам підприємства «собівартість».

Форма 10-п «Звіт по собівартості готової вугільної продукції» складається з п’яти розділів:

1) «Готова вугільна продукція» - складається з видів вугільної продукції, планових і фактичних показників видобутку вугілля, зіставляються та аналізуються планові і фактичні показники підприємства за певний період.

2) «Витрати на готову вугільну продукцію за елементами» - зіставляються всі елементи витрат підприємства з плановими показниками.

3) «Витрати на додаткові матеріали», в якому зазначаються матеріальні ресурси за фактом і планом.

4) «Витрати додаткових матеріалів і електроенергії у натуральному виразі» - кошторис витрат на 1000 тон добитого вугілля.



5) «Витрати палива на виробничо-технічні потреби» - зазначається кількість власних і придбаних додаткових матеріалів.

Також до форми включені 5 додатків, в яких наводиться розшифровка витрат за рядками звіту. У кінцевому результаті за формою № 10-п складається таблиця, в якій робиться аналіз всіх витрат підприємства, відхилення від плану у вартісному та натуральному вираженні.

## **1.2. Правове регулювання фінансово-інвестиційних механізмів функціонування підприємства**

Оператором ОРВПУ є ДП „Вугілля України”. Обрано Раду ОРВПУ у складі семи учасників. Метою створення ОРВПУ є максимальне забезпечення потреб споживачів у вугільній продукції за ринковими цінами з урахуванням антидемпінгового захисту державних виробників вугільної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках і фінансово-економічного збалансування вугледобувних підприємств на рівні розширеного відтворення при мінімізації бюджетних витрат на підтримку вугільної галузі.

### **1. Забезпечення потреб споживачів у вугільній продукції.**

Правилами ОРВПУ передбачається збір заявок на постачання вугільної продукції Оператором ОРВПУ, що надасть можливість реально оцінити потребу у вугільній продукції, її марочний розподіл, вимоги до якості. На цьому рівні, за рахунок чіткого визначення попиту на вугілля, буде можливо раціонально розподілити ресурсну базу, оптимізувати витрати на збагачення вугільної продукції і оптимізувати транспортні витрати, які зменшуватимуть виробничі послуги і, відповідно, впливатимуть на оптову ціну вугілля.

Створення єдиного центру відповідальності дозволить контролювати виконання договорів на постачання вугільної продукції, а саме: дотримуватися виконання договірних умов за якістю вугільної продукції, обсягів постачань і термінів оплати.

Створення ОРВПУ передбачає рівний доступ до ринку вугілля і рівні умови на цьому ринку для споживачів. Необхідно констатувати, що сьогодні відсутня конкуренція на ринках споживачів вугільної продукції, як серед енергетиків (НАК «Енергетична компанія України»), так і споживачів коксу. Тому Мінвуглепром відчуває з боку споживачів консолідовані зусилля щодо розвалу Оптового ринку енергетичного вугілля з наступним переходом на прямі договори на постачання вугільної продукції.

Існування на ринку одного покупця і більше 30 продавців вугільної продукції за ринковими законами призведе до значного зниження ціни. Тому дешевший ресурс вугілля буде викуплений, а інші виробники залишаться без ринку збуту своєї продукції, або будуть вимушені реалізовувати вугілля із значним збитком для підприємства. Кожен окремий державний виробник вугільної продукції дуже слабкий, щоб протистояти політиці споживача на зниження ціни.

Створення ОРВПУ дозволить нівелювати ці погрози шляхом усереднювання ціни вугільної продукції для споживачів і зробить прозорими механізми розподілу вугілля. Крім того, функціонування ОРВПУ дозволить планувати обсяги постачань вугілля і, у разі потреби, здійснювати оперативне коректування обсягів постачань шляхом залучення імпортного вугілля або експорту надлишків.

2. Антидемпінговий захист державних виробників. Державні вугледобувні підприємства на даний час велику частку своєї продукції реалізують через ДП «Вугілля України». Але і цих консолідованих зусиль іноді не вистачає для опору узгодженим діям споживачів вугілля. Особливо це стосується питань ціноутворення на вугільну продукцію.

На даний час відсутні будь-які правила щодо визначення цін на вугільну продукцію. Можна стверджувати, що ринкове ціноутворення на вугілля не діє і не може діяти через монополізацію ринків збуту, а у взаєминах із споживачами застосовується, швидше за все, «ціна споживача».

Монополізація ринків збуту призводить до постійного тиску на ціну вугілля у бік її зниження, тим самим збільшуючи обсяги необхідної держпідтримки на покриття витрат з собівартості вугільної продукції. Таким чином, держпідтримка перетворюється з інструменту забезпечення збалансування економічних пропорцій вугледобувних підприємств на інструмент субсидування споживача без відповідної компенсації виробникові.

При цьому необхідно відзначити, що ціни на вугільну продукцію ДП нижчі за ціну постачання вугілля вугледобувними підприємствами недержавного сектора економіки (наприклад, постачання Павлоградського вугілля на Запорізьку ТЕС ПАТ «Дніпроенерго»).

Впровадження ОРВПУ створить могутнього гравця на ринку вугілля і дозволить встановлювати справедливую ціну за вугільну продукцію.

3. Фінансово-економічне збалансування вугледобувних підприємств. Правилами ОРВПУ, які планується ввести в дію, закріплюються механізми ціноутворення на вугільну продукцію. За 12 місяців 2022 року українськими шахтами видобуто 46,4 млн. тон. У порівнянні з минулим роком – видобуток збільшено на 241 тис. тон., а з 2020 роком – зменшено на 3,3 млн. тон. Енергетичного вугілля видобуто 35 млн. тон. Зростання до 2021 року на 3,1 млн. тон і збільшення до 2020 року на 1 млн. тон. Коксівного вугілля видобуто 11,4 млн. тон. Зменшення до 2021 року склало 2,9 млн. тон і зменшення до 2020 року на 4,3 млн. тон.

Шахти Мінвуглепрому України видобувають вугілля із середньою зольністю 38,9%, що на 0,3% менше від запланованого показника (і на 0,9% вище ніж у середньому по шахтах України). Споживачам вугільна продукція відвантажувалась з середньою зольністю 22,1%, що на 1,6% менше від запланованого (і на 3,5% менше ніж у середньому по Україні). За минулий рік проведено 254 км. розкривних та підготовчих виробок, якими підготовлено 114 очисних вибоїв.

У роботі знаходиться 140 комплексно – механізованих вибоїв, що на 45 вибоїв менше програми і на 8 вибоїв менш ніж у минулому році. Внаслідок

цього 49 шахт (35,5%) працювали з одним очисним вибоєм, а 6 шахт (4,4%) в загалі не мають лав. Вперше за два останні роки введення лав в жовтні, листопаді і грудні перевищує їх вибуття.

У 2023 році планується підвищити обсяг проведення виробок до 310 км (це більше на 55 км рівня поточного року і на 50 км більше ніж у 2021 році). Це дозволить ввести 162 лави (у тому числі 125 комплексно-механізованих). Для виконання цієї програми 2023 рік визначено роком швидкісного проведення виробок. Із 535 прохідницьких бригад 93 бригади (17%) будуть задіяні у швидкісному режимі і вони проведуть 121 км виробок, або 30% від загального обсягу.

Для цього планується оснастити 28 прохідницьких вибоїв новою технікою, капітально відремонтувати 68 прохідницьких комбайнів та 136 поролівівантажувальних машин. Протягом наступного року 232 бригади (43%) будуть оснащені новою або капітально відремонтованою технікою. Розроблено програму «Ремонт гірничошахтного обладнання» та працюємо над створенням лізингової компанії. Шахтами України з початку року відвантажено споживачам 63.0 млн. тон (+ 4,6 млн. тон до відповідного періоду 2022 року). Мінвуглепромом з початку року відвантажено споживачам 32.4 млн. тон (мінус 561 тис. тон до відповідного періоду 2022 року).

Тепловим електростанціям всього поставлено 29.9 млн. тон (+ 10.5 млн. тон до завдання і + 5.6 млн. тон до 2022 року) у тому числі:

шахтами Мінвуглепрому – 19.5 млн. тон (+ 2.9 млн. тон до 2022 р.),

із них через ДП «Вугілля України» - 18,2 млн. тон (93% від поставок Мінвуглепрома і 61% від усього обсягу поставок на ТЕС)

Через ДП «Вугілля України» обсяги відвантаженого вугілля на електростанції у 2022 році зросли на 4 млн. 015 тис. тон, або на 28% у порівнянні з минулим роком. Рівень розрахунків енергогенеруючих компаній склав за 12 місяців 100.8%. Рівень розрахунків ДП "Вугілля України" з постачальниками вугілля за 12 місяців склав 101,7% проти 98,5 у минулому році. На коксування всього поставлено 9,7 млн. тон (- 0,3 млн. тон до 2022

року) у тому числі: шахтами Мінвуглепрому – 4,2 млн. тон (-0,5 млн. тон до 2022 р.). Рівень розрахунків покупців коксівного вугілля з ДП "Вугілля України" склав за 12 місяців - 100,4% проти 98,2 у минулому році.

Обсяги відвантаженого вугілля на експорт зросли за 2022 рік на 1млн. 243,5 тис. тон., або в 3 рази у порівнянні з відповідним періодом минулого року. Рівень розрахунків склав за 2022 рік – 111,5% проти 115,9 у минулому році.

За 2022 рік вироблено товарної вугільної продукції 31,6 млн. тон, що нижче плану на 1,1 млн. тон (- 3,2%). Обсяг виробництва товарної вугільної продукції знизився у порівнянні з 2021 роком на 427,9 тис. тон (-1,3%), проти 2020 року на 897 тис. тон (-10,3%). Від реалізації товарної вугільної продукції отримано 7,7 млрд. грн. (без ПДВ). Вартість товарної вугільної продукції за 2022 рік зросла проти 2022 року на 0,7 млрд. грн. (+ 1,3%), проти 2020 року на 1,7 млрд. грн. (+ 27,8%). Ріст вартості товарної вугільної продукції відбувся за рахунок збільшення ціни. Середня ціна 1 тони товарної вугільної продукції за 2022 рік складе 244,71 грн., що на 25,6 грн. більше ніж тієї, що склалася у 2022 році та на 73,0 грн. в 2020 році. У той же час ростуть витрати на виробництво товарної вугільної продукції. Собівартість 1 тони в середньому за поточний рік складе 329,15 грн., що більше минулого року на 56,63 грн. (+20,8%), проти 2020 року вона збільшилися на 114,97 грн. (+53,7%).

Основною причиною збільшення витрат є підвищення цін на електроенергію, матеріали, устаткування, ростуть послуги. Утримування соціальної сфери також негативно впливає на фінансове становище підприємств галузі.

Збитки від випуску товарної продукції за поточний рік складають 2,7 млрд. грн., що більше ніж в 2022 році на 0,9 млрд. грн. та на 1,2 млрд. грн. проти 2020 року. Особливо складне становище на шахтах, що відпрацьовують пласти крутого падіння.

Дебіторська заборгованість підприємств вугільної галузі зменшилася з початку року на 478 млн. грн.. і складає 2 млрд. 924 млн. грн., із неї безнадійної

35 млн. грн. та простроченої – 1 млрд. 729 млн. гривень. Кредиторська заборгованість зменшилася на 687 млн. грн. і становить 9 млрд. 292 млн. грн., та перевищує дебіторську в 3,2 рази. Зменшення як дебіторської так і кредиторської заборгованостей відбулося за рахунок реалізації заходів, визначених Законом України №2711. З початку року заборгованість перед бюджетом зменшилася на 711 млн. грн. і становить 1 млрд. 117 млн. грн. Зменшення заборгованості перед бюджетом відбулося за рахунок реалізації заходів, визначених Законом України №2711, відповідно до якого списано податкового боргу – 500 млн. грн., розстрочено – 792 млн. грн. Сплачено поточних платежів - 1 млрд. 508 млн. грн. при нарахованих 2 млрд. 089 млн. гривень. Для запровадження з 1 квітня 2023 року системи розрахунків за поставлене енергетичне вугілля з урахуванням його калорійності та якості Мінвуглепромом разом із Мінпаливенерго та представниками Інституту вугільних енерготехнологій і Інституту загальної енергетики створено робочу групу.

На даний час розроблено 2 методики ціноутворення на вітчизняне енергетичне вугілля:

- «Тимчасова методика визначення верхньої граничної ціни на вітчизняне енергетичне вугілля для теплових електростанцій» (розроблено Інститутом загальної енергетики НАНУ) – для обґрунтування реальної вартості вугілля;

- «Тимчасова методика «Визначення ціни вугілля та вугільної продукції для теплових електростанцій України» (основний розробник - Інститут вугільних енерготехнологій) – для розрахунків теплових електростанцій з урахуванням обмежень по тарифу на електроенергію, який регулюється державою з метою підтримки конкурентоспроможності української економіки. Зазначена методика знаходиться на апробації.

### 1.3. Концептуальні засади фінансово-інвестиційних механізмів функціонування вугільних шахт

Макроекономічна оцінка фінансів вугільних підприємств проводиться за статистикою Добування кам'яного вугілля - 05.10.

Протягом 2013-2021 років вартість необоротних активів великих вугільних підприємств зростає лише на 1% (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

#### Динаміка і структура необоротних активів вугільних підприємств

Роки	Усього	у т.ч. за розміром підприємств			
		Великі	Середні	Малі	Мікро-
	Тис. грн.				
2013	к/с	53375611,0	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	34617217,0	4744615,1	к/с	к/с
2015	44990701,3	34825567,0	9430498,0	734636,3	к/с
2016	к/с	40598995,0	7709196,0	к/с	к/с
2017	к/с	42309380,0	10385838,7	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	9789540,1	795502,9	276113,7
2019	к/с	47394019,0	9644352,4	к/с	к/с
2020	к/с	к/с	9236657,3	к/с	к/с
2021	64975333,9	53960296,0	10024437,1	990600,8	233838,8
Темп росту		1,01			
	Структура, %				
2013	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2015	100	к/с	к/с	1,63	к/с
2016	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2017	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2019	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2020	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2021	100	83,05	15,43	1,52	0,36

Джерело: власні розрахунки

Основна частина необоротних активів приходить у 2021 році на великі підприємства (83,05%), середні підприємства (15,43%). Протягом 2013-2021 років вартість оборотних активів великих вугільних підприємств зростає у 1,728 разів (табл. 1.2). Основна частина оборотних активів приходить у 2021 році на великі підприємства (69,14%), середні підприємства (25,79%).

Таблиця 1.2

**Динаміка і структура оборотних активів вугільних підприємств**

Роки	Усього	у т.ч. за розміром підприємств			
		Великі	Середні	Малі	Мікро-
	Тис. грн.				
2013	к/с	22865647,0	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	11551481,0	4132857,9	к/с	к/с
2015	26465070,4	13892993,0	10755768,0	1816309,4	к/с
2016	к/с	32918250,0	8818577,4	к/с	к/с
2017	к/с	34687395,0	11481804,6	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	8476741,5	6292644,2	4069588,2
2019	к/с	29386040,0	7783548,4	к/с	к/с
2020	к/с	к/с	7843351,9	к/с	к/с
2021	57169001,3	39524162,0	14741654,0	2903185,3	2358343,4
Темп росту		1,728			
	Структура, %				
2013	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2015	100	к/с	к/с	6,86	к/с
2016	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2017	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2019	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2021	100	69,14	25,79	5,08	4,13

Джерело: власні розрахунки

Протягом 2013-2021 років вартість необоротних активів та груп вибуття великих вугільних підприємств скоротилася на 29,5% (табл.1.3).

Таблиця 1.3

**Динаміка необоротних активів та груп вибуття вугільних підприємств**

Роки	Усього	у т.ч. за розміром підприємств			
		Великі	Середні	Малі	Мікро-
	Тис. грн.				
2013	к/с	26384,0	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	26404,0	-	к/с	к/с
2015	26384,0	-	26384,0	-	к/с
2016	к/с	-	26510,0	к/с	к/с
2017	к/с	-	3027,0	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	287,0	-	-
2019	к/с	-	18600,0	к/с	к/с
2021	19312,4	18600,0	36,0	676,4	676,4
Темп росту		0,705			

Джерело: власні розрахунки



За оприлюдненими даними 2015 та 2021 років вартість власного капіталу вугільних підприємств була від'ємною. У великих підприємства від'ємність власного капіталу спостерігалася у 2013-2017 роках, проте за оприлюдненими даними 2019 та 2021 років власний капітал став додатним (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

### Динаміка власного капіталу вугільних підприємств

Роки	Усього	у т.ч. за розміром підприємств			
		Великі	Середні	Малі	Мікро-
	Тис. грн.				
2013	к/с	-3580317,0	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	-5650306,0	-3817569,5	к/с	к/с
2015	-12199638,7	-2838957,0	-6095333,0	-3265348,7	к/с
2016	к/с	-15858667,0	-9488927,9	к/с	к/с
2017	к/с	-9831744,0	-35034013,5	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	-19563156,0	-21635351,9	-21273037,1
2019	к/с	1247747,0	-30474264,1	к/с	к/с
2020	к/с	к/с	-18932124,9	к/с	к/с
2021	-31350017,7	26174931,0	-51583991,8	-5940956,9	-4702700,0
Темп росту		-7,310			
	Структура, %				
2013	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2015	100	к/с	к/с	26,77	к/с
2016	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2017	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2019	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2020	к/с	к/с	к/с	к/с	к/с
2021	100	-83,49	164,54	18,95	15,00

Джерело: власні розрахунки

Основна частина від'ємних значень власного капіталу приходить у 2021 році на середні підприємства (164,54%) та малі підприємства (18,95%).

Динаміка власного капіталу середніх за розміром вугільних підприємств описується низхідною гілкою параболи із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,6338 (рис. 1.1) і свідчить про тенденцію до подальшого погіршення ситуації.

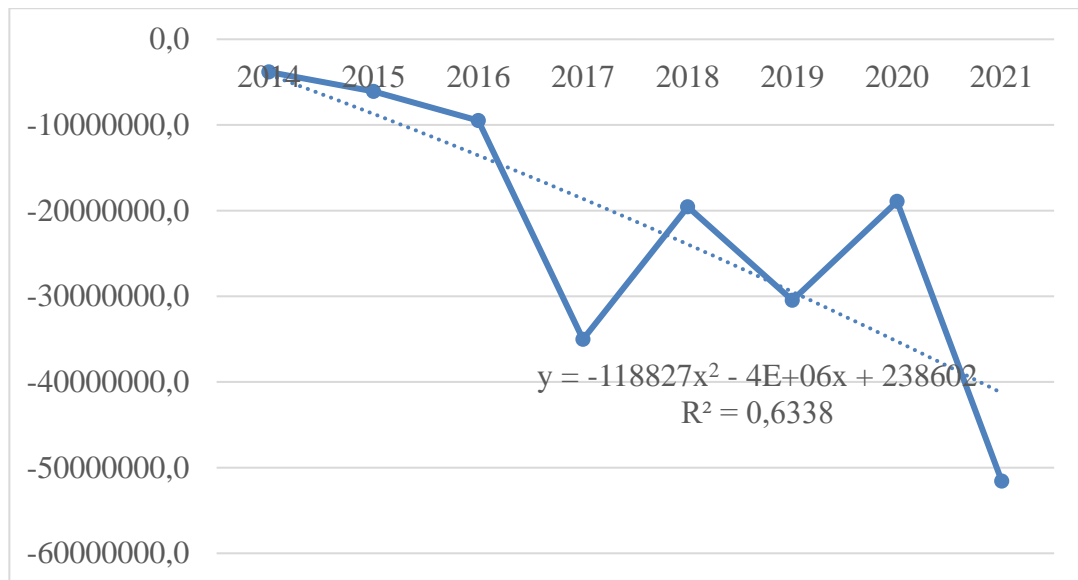


Рис. 1.1 – Динаміка власного капіталу середніх за розміром вугільних підприємств, тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

Протягом 2013-2021 років вартість довгострокових зобов'язань великих вугільних підприємств зросла у 1,19 разів (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

### Динаміка і структура довгострокових зобов'язань вугільних підприємств

Роки	Усього	у т.ч. за розміром підприємств			
		Великі	Середні	Малі	Мікро-
	Тис. грн.				
2013	к/с	28299890,0	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	15967338,0	3978887,7	к/с	к/с
2015	31286606,6	22107442,0	7978400,0	1202364,6	к/с
2016	к/с	26076264,0	6263371,6	к/с	к/с
2017	к/с	21755420,0	11274801,0	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	3762327,0	7933097,4	7145214,8
2019	к/с	19070625,0	4707032,0	к/с	к/с
2020	к/с	к/с	2279776,0	к/с	к/с
2021	58864106,4	33586069,0	21466542,0	3811495,4	2310068,8
Темп росту		1,19			
	Структура, %				
2015	100	70,66104	25,50101	3,837951	
2021	100	57,05696	36,46797	6,475076	3,92441

Джерело: власні розрахунки

Питома вага довгострокових зобов'язань великих вугільних підприємств протягом 2015-2021 років скоротилася з 70,66% до 57,06%, а середніх – зросла з 25,5% до 36,46%, частка малих вугільних підприємств є незначною і зросла з 3,83% до 6,48%.

Динаміка довгострокових зобов'язань середніх вугільних підприємств описується поліноміальним зростаючим трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,2871 (рис. 1.2).

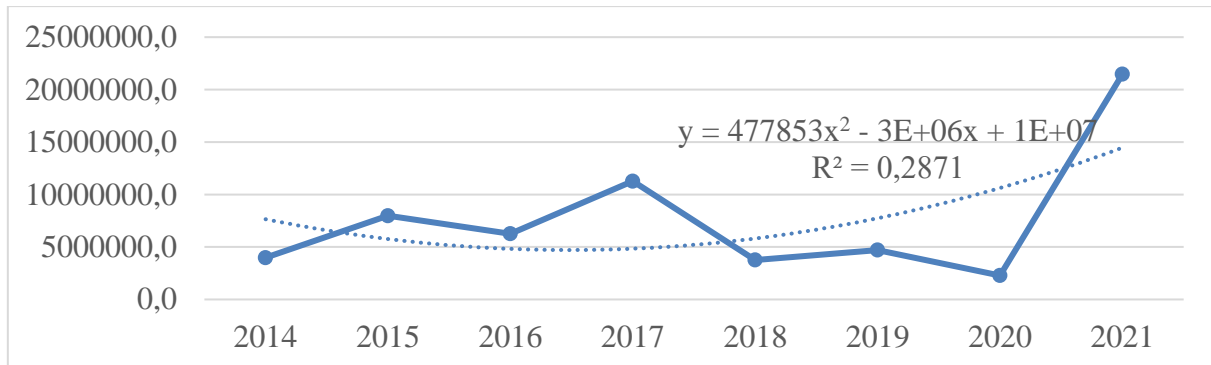


Рис. 1.2 – Динаміка довгострокових зобов'язань середніх за розміром вугільних підприємств, тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

Протягом 2013-2021 років вартість поточних зобов'язань великих вугільних підприємств скоротилася на 35% (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

### Динаміка і структура поточних зобов'язань вугільних підприємств

Роки	Усього	у т.ч. за розміром підприємств			
		Великі	Середні	Малі	Мікро-
	Тис. грн.				
2013	к/с	51548069,0	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	35878070,0	8716154,8	к/с	к/с
2015	52384883,9	29450075,0	18329583,0	4605225,9	к/с
2016	к/с	63299648,0	19779839,7	к/с	к/с
2017	к/с	65073099,0	45629882,8	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	34067397,6	20790401,6	18473524,2
2019	к/с	56461687,0	43213732,9	к/с	к/с
2020	к/с	к/с	33732358,1	к/с	к/с
2021	94649558,9	33742058,0	54883576,9	6023924,0	4985489,8
Темп росту		0,65			
	Структура, %				
2015	100	56,21865	34,99021	8,791135	
2021	100	35,64946	57,98609	6,36445	5,267314

Джерело: власні розрахунки

Відбулися суттєві структурні зрушення: частка великих вугільних підприємств в оборотних активах скоротилася з 56,21% до 35,65%, а середніх – навпаки зросла із 35% до 58%. Частка малих є незначною і скоротилася з 8,79% до 6,36%. Динаміка поточних зобов'язань середніх за розміром вугільних підприємств описується поліноміальним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,757 (рис. 1.3).

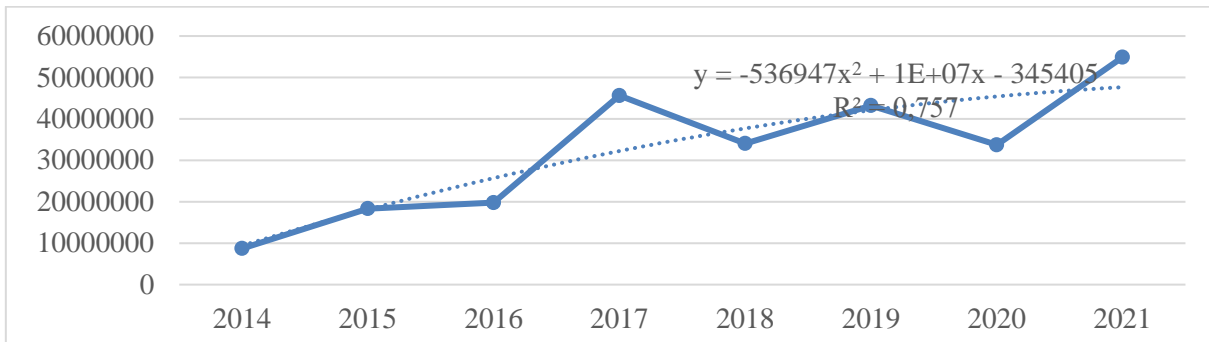


Рис. 1.3 – Динаміка поточних зобов'язань середніх за розміром вугільних підприємств, тис. грн.

*Джерело: власні розрахунки*

Протягом 2013-2021 років вартість активів великих вугільних підприємств зросла у 1,23 разів (табл. 1.7).

*Таблиця 1.7*

### Динаміка і структура активів вугільних підприємств

Роки	Усього	у т.ч. за розміром підприємств			
		Великі	Середні	Малі	Мікро-
	Тис. грн.				
2013	к/с	76267642,0	к/с	к/с	к/с
2014	к/с	46195102,0	8877473,0	к/с	к/с
2015	71482155,7	48718560,0	20212650,0	2550945,7	к/с
2016	к/с	73517245,0	16554283,4	к/с	к/с
2017	к/с	76996775,0	21870670,3	к/с	к/с
2018	к/с	к/с	18266568,6	7088147,1	4345701,9
2019	к/с	76780059,0	17446500,8	к/с	к/с
2020	к/с	к/с	17080009,2	к/с	к/с
2021	122163647,6	93503058,0	24766127,1	3894462,5	2592858,6
Темп росту		1,23			
	Структура, %				
2015	100,00	68,15	28,28	3,57	
2021	100,00	76,54	20,27	3,19	2,12

*Джерело: власні розрахунки*

Про подальші процеси концентрації в галузі свідчить зростання питомої ваги великих вугільних підприємств в активах із 68,15% до 76,54%, скорочення середніх – із 28,28% до 20,27%, частка малих незначно перевищує 3%. Динаміка активів середніх за розміром вугільних підприємств описується лінійним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,3855 (рис. 1.4).

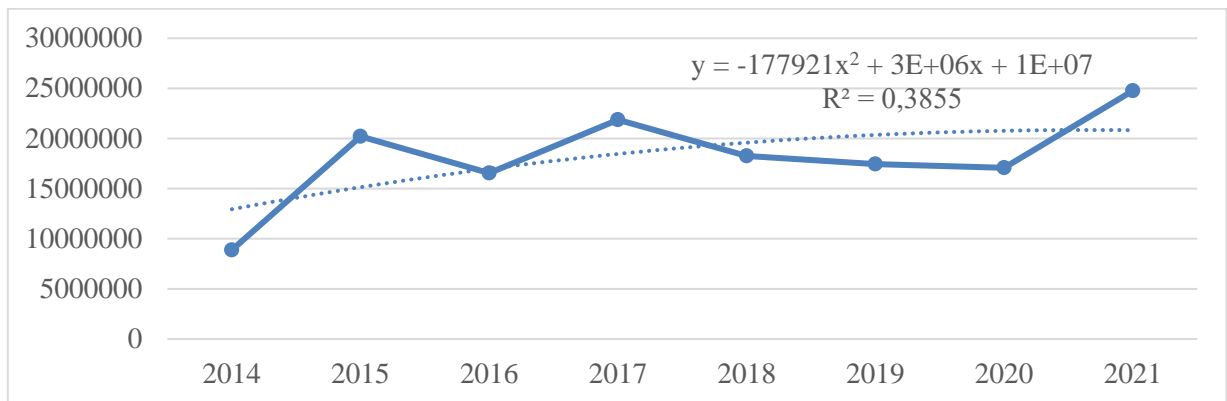


Рис. 1.4 – Динаміка активів вугільних підприємств, тис. грн.

*Джерело: власні розрахунки*

Вугільні підприємства України мають фінансову нестійкість через від'ємність значень власного оборотного капіталу.

## Висновки до розділу 1

1. ІД є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Джерелами фінансування ІД є кошти: власні (заощадження фізичних і юридичних осіб, прибуток, амортизація, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха тощо); позичкові (емісія облігацій, отримання кредитів від банківських установ та держави); залучені (продаж акцій, паїв тощо); бюджетні інвестиції; безоплатні, грантові, благодійні внески; спонсорська допомога, пожертвування організацій, підприємств і громадян.

2. Середовищем функціонування вугільних підприємств є оптовий ринок вугілля, оператором якого є ДП „Вугілля України”. Метою його створення є максимальне забезпечення потреб споживачів у вугільній

продукції за ринковими цінами з урахуванням антидемпінгового захисту державних виробників вугільної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках, фінансово-економічне збалансування вугледобувних підприємств. Ціноутворення на вугілля здійснюється на основі тимчасових методик визначення верхньої граничної ціни на вітчизняне енергетичне вугілля для теплових електростанцій, а також визначення ціни вугілля та вугільної продукції для теплових електростанцій України.

3. Макроекономічна оцінка фінансів вугільних підприємств проводиться за статистикою Добування кам'яного вугілля - 05.10. Протягом 2013-2021 років вартість необоротних активів великих вугільних підприємств зросла лише на 1%. Основна частина необоротних активів приходить у 2021 році на великі підприємства (83,05%), середні підприємства (15,43%). Протягом 2013-2021 років вартість оборотних активів великих вугільних підприємств зросла у 1,728 разів. Основна частина оборотних активів приходить у 2021 році на великі підприємства (69,14%), середні підприємства (25,79%).

4. Протягом 2013-2021 років вартість необоротних активів та груп вибуття великих вугільних підприємств скоротилася на 29,5%. За оприлюдненими даними 2015 та 2021 років вартість власного капіталу вугільних підприємств була від'ємною. У великих підприємства від'ємність власного капіталу спостерігалася у 2013-2017 роках, проте за оприлюдненими даними 2019 та 2021 років власний капітал став додатним. Основна частина від'ємних значень власного капіталу приходить у 2021 році на середні підприємства (164,54%) та малі підприємства (18,95%).

5. Динаміка власного капіталу середніх за розміром вугільних підприємств описується низхідною гілкою параболи із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,6338 і свідчить про тенденцію до подальшого погіршення ситуації. Протягом 2013-2021 років вартість довгострокових зобов'язань великих вугільних підприємств зросла у 1,19 разів.

6. Питома вага довгострокових зобов'язань великих вугільних підприємств протягом 2015-2021 років скоротилася з 70,66% до 57,06%, а середніх – зросла з 25,5% до 36,46%, частка малих вугільних підприємств є незначною і зросла з 3,83% до 6,48%.

7. Динаміка довгострокових зобов'язань середніх вугільних підприємств описується поліноміальним зростаючим трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,2871. Протягом 2013-2021 років вартість поточних зобов'язань великих вугільних підприємств скоротилася на 35%.

8. Відбулися суттєві структурні зрушення: частка великих вугільних підприємств в оборотних активах скоротилася з 56,21% до 35,65%, а середніх – навпаки зросла із 35% до 58%. Частка малих є незначною і скоротилася з 8,79% до 6,36%. Динаміка поточних зобов'язань середніх за розміром вугільних підприємств описується поліноміальним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,757.

9. Протягом 2013-2021 років вартість активів великих вугільних підприємств зросла у 1,23 разів. Про подальші процеси концентрації в галузі свідчить зростання питомої ваги великих вугільних підприємств в активах із 68,15% до 76,54%, скорочення середніх – із 28,28% до 20,27%, частка малих незначно перевищує 3%. Динаміка активів середніх за розміром вугільних підприємств описується лінійним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,3855. Вугільні підприємства України мають фінансову нестійкість через від'ємність значень власного оборотного капіталу.

**РОЗДІЛ 2**  
**ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ**  
**ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА**

**2.1. Фінансово-економічний паспорт ВІДОКРЕМЛЕНОГО**  
**ПІДРОЗДІЛУ «ШАХТА СТЕПОВА» ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА**  
**«ЛЬВІВВУГІЛЛЯ»**

Компанія ДП «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ» зареєстрована 17.01.2022 за юридичною адресою Україна, \*\*1, Львівська обл., Червоноградський р-н, місто Сокаль, вул.Хмельницького Б., будинок \*\*. Керівником організації є Крась Вадим Миколайович. Розмір статутного капіталу складає 225 290 829,00 грн.

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО ЛЬВІВВУГІЛЛЯ має скорочену назву ДП «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ», назва англійською - STATE ENTERPRISE L' VIVVUGHILYA (SE L' VIVVUGHILYA).

Код ЄДРПОУ – 32323256.

Дата реєстрації- 17.01.2022 (20 років 5 місяців)

Уповноважені особи

Крась Вадим Миколайович

СТРЕЧЕНЮК ВІКТОРІЯ ВАСИЛІВНА

ХРОБАК ГАННА ВАСИЛІВНА

Розмір статутного капіталу - 225 290 829,00 грн.

Організаційно-правова форма - Державне підприємство.

Види діяльності:

Основний: 05.10 Добування кам'яного вугілля

Інші:

42.99 Будівництво інших споруд, н.в.і.у.

49.20 Вантажний залізничний транспорт

56.30 Обслуговування напоями



Місцезнаходження юридичної особи: Україна, \*\*1, Львівська обл., Червоноградський р-н, місто Сокаль, вул.Хмельницького Б., будинок \*\*

Веб сторінка: oika//dlx.tiia.lpi.qw

Телефон: +380325723239, +380325773385

Факс: +380325726058

Перелік засновників юридичної особи

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Код ЄДРПОУ засновника: 37552996

Адреса засновника: Україна, \*\*5, місто Київ, ВУЛИЦЯ МИТРОПОЛИТА ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО, будинок \*\*

Розмір внеску до статутного фонду: 225 290 829,00 грн

Частка (%): 100,00%

Інформація про кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника (контролера) її засновника, якщо засновник - юридична особа: прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), країна громадянства, місце проживання, а також повне найменування та ідентифікаційний код (для резидента) засновника юридичної особи, в якому ця особа є кінцевим бенефіціарним власником (контролером), або інформація про відсутність кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника (контролера) її засновника.

ДВАТ «Шахта «Степова» (до 2020 року - Шахта № 10 «Великомостівська») відокремлений підрозділ ДП ВО ДКХ «Львіввугілля» у Львівсько-Волинському кам'яновугільному басейні. Розташована у селі Глухів, Сокальського району Львівської області.

Стала до ладу у 1978 р. з проектною потужністю 2,4 млн т/рік. Фактичний видобуток вугілля 3540/1790 т/добу. У 2022 р. видобуто 179 тис. т вугілля. Виробнича потужність на 1.01.2023 – 1,5 млн. тон в рік. Максимальна глибина 540/540 м (1990/2018).

Наказом Міністра палива та енергетики України від 2 лютого 2020 року за № 50 шахта перейменована з № 10 «Великомостівська» на «Степова». Шахтне поле розкрито чотирма вертикальними стволами. Протяжність підземних виробок 98,4/85,5 км (1990/2018). Розробляє пласт п8в потужністю 1,1-1,5 м з кутами падіння 0-6°. Шахта надкатегорійна за метаном, небезпечна за вибуховістю вугільного пилу. Кількість очисних вибоїв - 3, підготовчих - 6.

Кількість працюючих - 1836 чол., з них підземних - 1265 чол.

02.03.2017 на шахті пролунав вибух на глибині 550 м, загинуло 8 гірників.

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ШАХТА «СТЕПОВА» ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ» має Код ЄДРПОУ 26360457. Дата реєстрації - 15.03.2027(16 років 3 місяці).

Уповноважені особи - Крокош Ігор Володимирович  
ДИРЕКТОР, 22.02.2022, керівник (в межах довіреності, виданої керівником підприємства)

Тип відокремленого підрозділу - Філія (інший відокремлений підрозділ)

Види діяльності

01.50 Змішане сільське господарство

05.10 Добування кам'яного вугілля

42.99 Будівництво інших споруд, н.в.і.у.

43.21 Електромонтажні роботи

43.22 Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування

85.10 Дошкільна освіта

55.90 Діяльність інших засобів тимчасового розміщування

56.29 Постачання інших готових страв

41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель

Контактна інформація

Адреса: Україна, \*\*4, Львівська обл., Червоноградський р-н, село Глухів, вул.Чорновола В., будинок \*\* Б

Телефон: 0324939710

Місцезнаходження реєстраційної справи - Сокальська районна державна адміністрація Львівської області

Дата та номер запису про взяття та зняття з обліку в податкових органах  
- ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

Ідентифікаційний код органу: 37507880

Дата взяття на облік: 10.04.2022

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ,  
ЧЕРВОНОГРАДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ, СОКАЛЬСЬКА ДЕРЖАВНА  
ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ (СОКАЛЬСЬКИЙ РАЙОН)

Ідентифікаційний код органу: 43143039

Відомості про відомчий реєстр: (дані про взяття на облік як платника податків)

Дата взяття на облік: 15.04.2022

Номер взяття на облік: 356

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ,  
ЧЕРВОНОГРАДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ, СОКАЛЬСЬКА ДЕРЖАВНА  
ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ (СОКАЛЬСЬКИЙ РАЙОН)

Ідентифікаційний код органу: 43143039

Відомості про відомчий реєстр: (дані про взяття на облік як платника єдиного внеску)

Дата взяття на облік: 19.02.2030

Номер взяття на облік: 25.01.06410

Згідно Статуту Шахта „Степова” здійснює наступні види діяльності:

- видобуток, переробка, збагачення вугілля, підвищення конкурентноздатності вугільної продукції;
- ефективне використання вугільних запасів, основних фондів, трудових, матеріальних і фінансових ресурсів;
- розвиток виробничо-господарського комплексу суспільства, упровадження нових технологій сучасної техніки, способів автоматизації,

капітальний ремонт, реконструкція і будівництво промислових і соціальних об'єктів, їхній зміст;

- матеріально-технічне забезпечення виробництва;
- операції з цінними паперами, здійснення власних фінансових, комерційних, маркетингових, лізингових, експортно-імпортних операцій, зовнішньоекономічної діяльності.

Підприємство веде самостійний баланс, має поточний і інші рахунки у відділеннях банків, печатку зі своїм найменуванням. Форма власності: державна. Шахта здійснює експлуатацію родовищ відповідно до ліцензії № 1641 від 12.11.2018 терміном на 20 років на видобуток кам'яного вугілля і побіжної корисної копалини - германія. Згідно ст.24 «Гірського закону України» шахта здійснює проведення гірських робіт на підставі акта про надання гірських відводів, зареєстрованого Комітетом з нагляду за охороною праці України № 252 від 07.12.2019.

Основні техніко-економічні показники по шахті «Степова» за 2018-2022 роки наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Основні техніко-економічні показники ВП «Шахти «Степова» ДП Львіввугілля» за 2018-2022 роки**

Показники	Значення по роках (факт)					Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
	2018	2019	2020	2021	2022		
1	2	3	4	5	6	7	8
Видобуток вугілля, т.	444180	266157	332884	150062	187015	-257165	-57,90
Середньодобовий видобуток, т.	1377	737	925	415	522	-855	-62,09
Проведення гірничих виробіток, м.	3527	2897	1821	2255	2375	-1152	-32,66
Чисельність працюючих, одиниць	1652	1767	1503	1348	1358	-294	-17,80
- промислово-виробничий персонал	1554	1736	1466	1317	1329	-225	-14,48

Закінчення табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
- працюючі по видобутку	1401	1516	1260	1119	1133	-268	-19,13
- горноробочі очисного забою	192	226	176	135	140	-52	-27,08
Продуктивність праці, т/міс.	28,4	14,6	22,0	11,2	13,8	-14,6	-51,41
виробітка, грн.	40016	22187	29602	17985	25812	-14204	-35,50
Об'єм продукції у порівнянних цінах, тис. грн.	63784,6	38516,7	43396,2	23686,8	34304,6	-29480	-46,22
Середня оптова ціна, грн.	1625,8	1713	1904,1	3032,1	4084	2458,2	151,20
Собівартість однієї тони готової товарної продукції, грн.	1257	2149,3	1916,5	4670,1	4803,5	3546,5	282,14
Державна підтримка, тис. грн.	3976	2422	7103	25139,0	6174	2198	55,28
Прибуток або збитки, тис. грн.	6894	- 5070	- 5070	- 19171	-9654	-16548	-240,0

Джерело: власна розробка

Кажучи про такий показник, як видобуток вугілля, то він змінювався за період з 2018 р. по 2022 р. Найбільший видобуток вугілля був у 2018 р. – 444180 т., при цьому підприємство мало прибуток у розмірі 6894 тис. грн. В інші роки, наприклад, у 2019 р. видобуток вугілля був 266157 т. І підприємство терпіло збитки у розмірі 18219 тис. грн. У 2020 р. видобуток вугілля виріс у порівнянні з 2019 роком та за рахунок цього зменшилися збитки до 5070 тис. грн. У 2021 р. у порівнянні з 2020 роком видобуток вугілля зменшився й склав 150062 т. при цьому й збільшилися збитки шахти й склали 19171 тис. грн. У 2022 р. з порівнянням з 2021 роком видобуток збільшився і склав 187015 т. Таким чином зменшилися і збитки підприємства вони склали лише 9654 тис. грн. за 2022 р.

Середньодобовий видобуток вугілля по ш. „Степова” змінювався пропорційно річному видобутку вугілля за 2018-2022 роки. Найбільший показник його у 2018 р. – 1377 т., найменший у 2021 р. – 415 т. Чисельність

працюючих терпіла зменшення показника з 1652 чоловіка у 2018 р. на 1358 – у 2022 р. – це один з факторів, який впливає на видобуток вугілля.

Середньоптова ціна на протязі 2018 – 2022 р. зростала з кожного року з 1625,8 грн. за тону до 4084,0 грн. за тону, собівартість теж зросла з 1257 грн. до 4803,5 грн. Найбільша державна підтримка була у 2021 р. – 25139 тис. грн., але й це не допомогло шахті, найбільші збитки були саме в цьому році. Найгірший рік був 2021, так як показники були найменшими. Найкращий рік був 2018, так як у цьому році найвищі показники, та є прибуток у розмірі 6894 тис. грн.

Для підвищення зростання обсягів виробництва треба вжити необхідні заходи за рахунок: зближення фактичної та планової чисельності робітників; усунення внутрішньозмінних простоїв; здійснення організаційно-технічних заходів для зменшення трудомісткості продукції; доцільне використання планових відходів.

Проаналізуємо використання трудових ресурсів на підприємстві за 2021-2021 роки. З 2021 по 2022 рік спостерігалось зростання чисельності працівників. Воно було викликано необхідністю залучення додаткової робочої сили. Відомості про використання трудових ресурсів шахти «Степова» за 2021-2022 роки та розрахункові коефіцієнти зведені до табл. 2.2.

*Таблиця 2.2*

**Відомості про використання трудових ресурсів ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля»**

Показники	2021 рік	2022 рік	Абс. приріст
Чисельність працюючих, всього	1348	1358	+10
Промислово-виробничий персонал	1317	1329	+12
Робітники по видобутку	1119	1133	+14
Інженерно-технічні робітники (ІТР)	198	196	-2
Непромислова група	31	29	-2
Коефіцієнт обороту із прийому:	0,26	0,33	+0,07
Коефіцієнт обороту з вибуття:	0,26	0,20	-0,06
Коефіцієнт плинності:	0,23	0,15	-0,08
Коефіцієнт постійності персоналу:	0,968	0,972	+0,004

*Джерело: власна розробка*

З таблиці бачимо, що кількість працюючих у 2022 році збільшилась на 10 чоловік в порівнянні з 2021 роком, зменшилась чисельність ІТР – на 2 людини, робітників по видобутку збільшилась на 14 люд., та непромгрупа зменшилась на 2 людини. За допомогою коефіцієнтів обороту з приходу і вибуття можна зробити висновок, що у 2022 році було прийнято більш робітників та вибуло менш ніж 2021 році, що здійснює значний вплив на обсяг і своєчасність виконання робіт, і як результат, на обсяг і своєчасність надходження виручки від реалізації продукції, її собівартість, формування прибутку і рентабельності.

Важливим показником ефективності діяльності підприємства є продуктивність праці. Протягом 2021 - 2022 років на шахті «Степова» спостерігалось зростання продуктивності праці. На підвищення продуктивності праці впливало збільшення обсягу видобутку вугілля за аналізований період.

Дотермінова факторна модель середньорічного виробітку продукції на одного працюючого ( $PB$ ) є чотирьохфакторною моделлю мультиплікативного типу:

$$PB = P_{вор} * D_{ор} * T_{ор} * C_{гор}, \quad (2.1)$$

де  $P_{вор}$  – питома вага основних робочих у загальній чисельності промислово-виробничого персоналу, %

$D_{ор}$  – кількість днів, які відпрацював один основний робочий;

$T_{ор}$  – тривалість одного робочого дня, годин;

$C_{гор}$  – середньогодинний виробіток одного робочого, грн./рік.

Зведемо показники по шахті «Степова» за 2021-2022 роки до табл. 2.3.

Проведемо факторний аналіз середньорічного виробітку продукції способом абсолютних різниць:

$$ВП1 = КР1 * Д1 * П1 * СВ1 = 1119 * 256 * 7,94 * 13,58 = 30888,04 \text{ тис. грн.}$$

$$ВП2 = КР2 * Д2 * П2 * СВ2 = 1133 * 255 * 7,94 * 22,64 = 51935,82 \text{ тис. грн.}$$

$$Дабс = Д2 - Д1 = 255 - 256 = -1$$

$$КРабс = КР2 - КР1 = 1133 - 1119 = 14$$

## Зведені відомості о продуктивності праці на шахті «Степова»

№ п/п	Показники	Од. вим.	2021 рік	2022 рік	+;-
1	Обсяг виробництва (ВП)	тис. грн.	30910	51950	21040
2	Середньорічна чисельність, всього:	чол.	1348	1358	+10
	- ПВП	чол.	1317	1329	+12
	- робочих по видобутку (КР)	чол.	1119	1133	+14
3	Питома вага робочих у загальній чисельності	%	83	83,4	+0,4
4	Відпрацьовано днів одним робочим за рік (Д)	дн.	256	255	+1
5	Середня тривалість робочого дня (П)	рік	7,94	7,94	+0
6	Середньорічний виробіток:				
	- одного працюючого (ГВ)	тис. грн.	22,93	38,25	+15,32
	- одного робочого	тис. грн.	27,62	45,85	+18,23
7	Середньоденний виробіток робочого (ДВ)	грн.	107,80	179,8	+72
8	Середньогодинний виробіток робочого (СВ)	грн.	13,58	22,64	+9,06

*Джерело: власна розробка*

$$\text{Пабс} = \text{П2} - \text{П1} = 7,94 - 7,94 = 0$$

$$\text{СВабс} = \text{СВ2} - \text{СВ1} = 22,64 - 13,58 = 9,06$$

$$\text{ВПкр} = \text{КРабс} * \text{Д1} * \text{П1} * \text{СВ1} = 14 * 256 * 7,94 * 13,58 = 386,45 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ВПд} = \text{КР2} * \text{Дабс} * \text{П1} * \text{СВ1} = 1133 * (-1) * 7,94 * 13,58 = -122,16 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ВПп} = \text{КР2} * \text{Д2} * \text{Пабс} * \text{СВ1} = 1133 * 255 * 0 * 13,58 = 0 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ВПсв} = \text{КР2} * \text{Д2} * \text{П2} * \text{СВабс} = 1133 * 255 * 7,94 * 9,06 = 20783,51 \text{ тис. грн.}$$

$\text{ВПзаг} = \text{ВПкр} + \text{ВПд} + \text{ВПп} + \text{ВПсв} = 386,45 - 122,16 + 0 + 20783,51 = 21047,80$   
тис. грн.

$$\text{ВП2} - \text{ВП1} = 51935,82 - 30888,04 = 21047,78 \text{ тис. грн.}$$

Після розрахунків бачимо, що виробіток продукції збільшився на 21047,78 тис. грн. у порівнянні із 2021 роком. На цей результат вплинули наступні фактори: збільшення середньогодинного виробітку робочого (з 13,58 грн. до 22,64 грн.), кількості відпрацьованих днів робочими (з 256 до 255 днів) і чисельності робочих (на 14 чоловік).

На зростання продуктивності праці впливають чисельні фактори, які повинні забезпечити її позитивну зміну. До таких факторів можна віднести



поліпшення технічного рівня виробництва, вдосконалення організації виробництва і управління. Резерви зростання продуктивності праці за рахунок підвищення технічного рівня виробництва включають вдосконалення технологічних процесів, запровадження принципово нових технологій, комплексної механізації та автоматизації виробництва, поліпшення технічного обслуговування, заміну застарілого обладнання більш прогресивним.

До резервів зростання продуктивності праці за рахунок вдосконалення організації виробництва і управління відносяться скорочення втрат робочого часу та інших у відповідності до плану організаційно-технічних заходів, вдосконалення структури управління, більш повне використання виробничої потужності підприємства. Одним із основних показників, які комплексно характеризують діяльність підприємств, є собівартість продукції, яка істотно впливає на фінансові результати і фінансовий стан підприємства. В таблиці 3.6 наведено аналіз складу собівартості продукції та виконання плану у порівнянні з собівартістю в 2021 році. Факторний аналіз операційних витрат проводиться згідно з наступною моделлю:

$$\Delta Z = \Delta M + \Delta ОП + \Delta ВСЗ + \Delta A + \Delta IB + \Delta AB + \Delta BP \quad (2.2)$$

Ця модель є моделлю адитивного типу і розрахунок впливу факторів виконується одним із способів, які використовуються для адитивних моделей. Величини зміни витрат по економічним елементам наведені в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Порівняльні відомості про собівартість товарної вугільної продукції  
ВП «Шахта «Степова» ДП Львіввугілля»**

Показники	Од вим.	2021 рік факт	2022 рік				+;- до 2021 року	% до 2022 року
			план	факт	+;-	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Собівартість, всього:	тис. грн	47588	66066	61101	-4965	92	13513	128
- матеріальні витрати (М)	тис. грн	184,83	154,7	189,23	34,53	122	4,4	103

Закінчення табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
- оплата праці (ОП)	тис. грн	105,68	128,31	125,57	-2,74	97,8	19,89	119
- відрахування на соціальне страхування	тис. грн	53,67	64,92	63,88	-1,04	98	10,21	119
- амортизація (А)	тис. грн	80,52	35,69	52,69	17	148	27,83	65
- інші витрати (ІВ)	тис. грн	11,03	8,17	11,07	2,9	135	0,04	100
- адміністративні витрати (АВ)	тис. грн	26,37	28,66	30,75	2,09	107	4,38	117
- витрати на реалізацію (ВР)	тис. грн	4,91	4,69	7,16	2,47	153	2,25	146

*Джерело: власна розробка*

Для вивчення впливу різних факторів використовуємо модель пропорційного ділення:

$$C2 = 4400 / 13513 = 0,326;$$

$$C3 = 19890 / 13513 = 1,472;$$

$$C4 = 10210 / 13513 = 0,756;$$

$$C5 = 27830 / 13513 = 2,059;$$

$$C6 = 40 / 13513 = 0,003;$$

$$C7 = 4380 / 13513 = 0,324;$$

$$C8 = 2250 / 13513 = 0,167.$$

Як бачимо витрати на виробництво у 2022 році зросли на 13513 тис. грн. у порівнянні з 2021 роком. Фактичні витрати на 1 грн. товарної продукції у 2022 році збільшились порівняно з 2021 роком та й більш ніж планові. Найбільше зростання собівартості відбулося через амортизацію (2,059). Для мінімізації витрат фактичні витрати на 1 грн. товарної вугільної продукції треба зменшувати наступними методами: зменшення трудомісткості продукції, підвищення продуктивності праці, зменшення чисельності адміністративно-обслуговуючого персоналу та ін.

Підприємство має суттєву можливість впливати на рівень собівартості продукції. Резервами зниження собівартості продукції є збільшення обсягів виробництва та економія всіх видів ресурсів, які використовуються у виробництві.

Для реалізації перелічених резервів необхідно знизити трудомісткість продукції, підвищити продуктивність праці, за можливістю зменшити чисельність адміністративно-обслуговуючого персоналу.

Зменшення трудомісткості продукції та зростання продуктивності праці можна досягти різними способами. Важливішими з них є механізація і автоматизація виробництва, розробка і застосування прогресивних, високопродуктивних технологій, заміна та модернізація застарілого обладнання. Одночасно з цими заходами потрібно поліпшувати організацію виробництва і праці.

Матеріальні затрати близько 50% у структурі затрат на виробництво. Тому раціональне використання матеріальних ресурсів має велике значення для зниження собівартості продукції. Для зниження матеріальних затрат необхідно застосувати технологічні процеси з ресурсозбереження, організувати перевірку якості сировини і матеріалів, які надходять від постачальників, зменшувати кількість простоїв.

Для безпеки роботи діяльності шахти „Степова” треба вивчити існуюче положення шахти та виявити вузькі місця по охороні праці. Для цього необхідно провести аналіз травматизму та профзахворювання за 2021-2022 роки по формах статистичної звітності і актам по формі Н-1 про нещасні випадки, які відбулися з працівниками на підприємстві. Крім цього треба виявити найбільш небезпечні і шкідливі фактори трудового процесу.

Проведемо аналіз виробничого травматизму та профзахворювання за 2022 рік у порівнянні з 2021 роком. За 2022 рік було допущено 50 випадків виробничого травматизму, що на 46 випадків менше, ніж у 2021 року. Це обумовлено груповим нещасним випадком, що трапився 31.06.2021р (47 працюючих). Захворюваність і травматизм по путі на роботу та в побуті проаналізовані в табл. 2.5. Загальна захворюваність виросла за 2022 рік в днях і випадках. Травматизм по всім показникам, крім виробничого, підвищився: в побуті – на 11%. З аналізу травматизму видно, що він знизився за показниками:

падіння людей протягом виробок – на 40%; інші – 68%; виріс травматизм за фактором „обрушення” – 12%.

Таблиця 2.5

### Аналіз захворюваності і травматизму по путі на роботу та в побуті

Фактори	Од. вим.	2022 р.	2021 р.	+, -
Захворюваність	випадки	1411	1336	+75
	дні	21190	17384	+3806
Травматизм в побуті	випадки	257	231	+26
	дні	5822	3991	+1931
Виробничий травматизм	випадки	50	96	-46
	дні	1549	2447	-898

*Джерело: власні розрахунки*

Детальний аналіз виробничого травматизму наданий в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

### Детальний аналіз виробничого травматизму ВП «Шахта «Степова»

#### ДП Львіввугілля»

№ з/п	Найменування показників	2021 рік	2022 рік	+, -
1	2	3	4	5
1	Всього травмовано:	96	50	-46
	- у підземних виробках	89	44	-45
	- на поверхні	7	6	-1
1.1	Очисні роботи	23	11	-12
1.2	Підготовчі роботи	13	5	-7
1.3	Протягом виробок	53	28	-25
1.4	Обрушення:	8	9	+1
	- очисні роботи	3	6	+3
	- підготовчі роботи	3	3	+0
	- протягом виробок	2	0	-2
2	Машини і механізми забойні:	0	1	+1
	- очисні забої	0	0	0
	- підготовчі забої	0	0	0
	- протягом	0	1	+1
3	Падіння людей, у т.ч.:	10	6	-4
	- підготовчі роботи	1	0	-1
	- протягом виробок	9	6	-3
4	Транспорт:	3	3	+0
	- рейковий	2	3	+1
	- конвеєрний	1	0	-1
5	Падіння предметів:	5	5	+0
	- у лаві	0	4	+4
	- підготовчому забої	0	0	0
	- протягом	5	1	-4

Закінчення табл. 2.6

1	2	3	4	5
6	Інші, у т.ч.:	63	20	-43
	- лави	20	1	-19
	- підготовчі забої	9	2	-7
	- протягом	34	17	-17
7	Число днів непрацездатності	2447	1549	-898
8	Середньооблікова чисельність працівників, у т.ч.:	1358	1381	+23
	- підземні	878	926	+48
9	Коефіцієнт частоти	70,69	36,2	34,49
	Коефіцієнт ваги	25,48	30,98	-5,5
10	Профзахворювання	8	5	-3

*Джерело: власні розрахунки*

Ріст травматизму за фактором „обрушення” трапився за причиною зниження контролю з боку надзору дільниць в змінах. За 12 місяців 2022 року було оформлено 5 профзахворювань, з них переважає радикуліт, що свідчить про відсутність механізації при виконанні навантажувально-розвантажувальних робіт і доставці вантажів по гірничим виробіткам вручну у межах дільниць.

Травматизм за віком, стажем роботи і за змінами розподілився:

За віком: 21-30 років – 12; 31-40 років – 7;

41-50 років – 18; 50 років – 13.

За стажем роботи: 1-5 років – 15; 6-10 років – 5;

11-20 років – 17; 21-30 років – 13.

За змінами: I зміна – 15; II зміна – 15;

III зміна – 8; IV зміна – 12.

За професією: ІТР і гірничі майстри – 5; ГРОЗ – 13;

ГРП – 7; Прохідники – 8;

Електрослюсарі – 9; Інші – 8.

Захворюваність по шахті у 2022 р. збільшилася за всіма показникам:

- загальна захворюваність виросла на 75 випадки і 3806 дні;

- травматизм в побуті виріс на 26 випадки і 1931 дні;

- виробничий травматизм знизився на 46 випадки і 898 дні.

На підставі аналізу, слід відзначити слабу профілактичну роботу ІТР щодо попередження травматизму і аварійності.

У 2021 році допустили ріст виробничого травматизму дільниці:

- КТ – ріст травматизму на 60% (10% від загального травматизму);
- ЕМС – ріст травматизму на 33% (6% від загального травматизму);

У 2022 році профогляду підлягало 911 люд., у т.ч. 82 жінки, з них 35 люд. за віком до 21 року.

В процесі профогляду, за причиною виявлених захворювань, потребуються у працевлаштуванні 4 людини.

На дообстеження відправлено 24 людини.

Всі потребуючі у працевлаштуванні – працевлаштовані.

При аналізі вимог праці були виявлені найбільш небезпечні і шкідливі фактори трудового процесу, при яких працюють працівники шахти. До таких факторів можна віднести:

- при шкідливих хімічних речовин 1, 2 та 3-4 класу небезпеки у 2021 році працювало 47 людей, а у 2022 році стало на 1 людину більше і склало 48 людей;

- при пилу переважно фіброгенної дії у 2021 році було 914 працівників, а у 2022 році кількість працівників виросла і склала 1114;

- при вібрації (загальної та локальної) у 2021 році працювало 185 працівників, а у 2022 році – 238 працівників, і це більше на 53 людини;

- при шуму, інфразвуку, ультразвуку у 2021 році – 356 працівників, а у 2022 році кількість працівників зросла на 67 працівників і склала 423;

- при температурі зовнішнього повітря (під час роботи на відкритому повітрі) або атмосферного тиску (підвищеного або зниженого) у 2021 році 18 працівників, а у 2022 році цей показник зменшився на 3 працівника та склав 15;

- при важкості праці: у 2021 році було 274 працівника, в 2022 році цей показник виріс на 110 працівників;

- при робочій позі: у 2021 році було 182 працівника, а у 2022 цей показник збільшився та склав 266 працівників;

- при напруженості праці у 2021 році працювало 149 працівників, а у 2022 році даний показник виріс на 16 працівників та склав 165 працівників (згідно форми 1-ПВ).

Також шкідливими факторами на шахті „Степова” є: вуглеводні і аерозолі, що містять кремній, фізичні навантаження, загальна та місцева вібрація, шум; робота, що пов'язана із застосуванням вибухових речовин, з рухом транспорту, з обслуговуванням ДЕЧ.

## 2.2. Оцінка фінансового стану вугільної шахти

Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

### Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля»

Показники	2021 рік	2022 рік				Темп зміни до попереднього року, %
		За планом	Фактично	Виконання плану, %	Абсолютне відхилення	
1	2	3	4	5	6	7
1. Вартість майна, тис. грн.	65189	53000	55437	104,60	2437	85,04
2. Обсяг товарної продукції, тис. грн.						
А) у діючих цінах, тис. грн.	26101	25110	19326	76,97	-5784	74,04
Б) у порівняльних цінах, тис. грн.	26101	24271	18800	77,46	-5471	72,03
3. Собівартість товарної продукції, тис. грн.	29774	40493	33345	82,35	-7148	111,99
4. Обсяг реалізації, тис. грн.	24394	23157	17569	75,87	-5588	72,02
5. Витрати на виробництво реалізованої продукції, тис. грн.	27068	31990	26394	82,51	-5596	97,51
6. Прибуток (збиток), тис. грн.	-2674	-8833	-8825	99,91	8	330,0
7. Середньооблікова чисельність працюючих, всього, чол.	2489	2640	2341	88,67	-299	94,05

Закінчення табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7
8. Фонд оплати праці, всього, тис. грн.	7052	11200	8778	78,4	-2422	124,5
9. Середньомісячна заробітна плата, тис. грн.	23,6	35,3	31,3	88,39	7,7	132,3
10. Дебіторська заборгованість, тис. грн.	5606	145	3026	2087	2881	53,98
11. Кредиторська заборгованість, тис. грн.	23477	2117	26751	1264	24634	113,4

*Джерело: власні розрахунки*

Аналіз основних техніко-економічних показників роботи шахти свідчить про низьку ефективність її функціонування. Вартість майна в 2022р. скоротилася на 2437 тис. грн. План товарної продукції в порівняльних цінах виконано лише на 77,46%, невиконання складає 5471 тис. грн. Обсяг товарної продукції 2022р. складає лише 72,03% рівня 2021р. Незважаючи на зниження обсягу товарної продукції, її собівартість зросла на 11,99%. Внаслідок цього збитки підприємства склали 8825 тис. грн., рівень збитків в порівнянні з 2021р. збільшився в 3,3 рази. Штат підприємства недоукомплектоване на 299 чол. Або на 11,33%. Фонд оплати праці 2022р. складає 124,5% рівня минулого року, але, незважаючи на це, середня заробітна плата зросла на 32,3%.

Кредиторська та кредиторська заборгованість значно перевищують запланований рівень, причому обсяг кредиторської заборгованості значно перевищує обсяг дебіторської.

При аналізі забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами в першу чергу перевіряють якість плану матеріально-технічного постачання. Перевірку реальності плану починають з вивчення норм і нормативів, що покладені в основу розрахунку потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Потім перевіряється відповідність плану постачання потребам виробництва продукції й утворення необхідних запасів виходячи з прогресивних норм витрати матеріалів. Важливою умовою безперебійної роботи підприємства є повна забезпеченість потреби в матеріальних ресурсах джерелами покриття. Вони можуть бути зовнішніми і внутрішніми.



Проаналізуємо питому вагу виробничих запасів в структурі активів (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Динаміка виробничих запасів ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» в 2022 р.**

Показник	На початок періоду	На кінець періоду	Зміна	
			Абсолютна, тис. грн.	Відносна, %
Виробничі запаси, тис. грн.	933	285	-648	30,55
Сума оборотних активів - всього, тис. грн.	8427	6528	-1899	77,47
Питома вага виробничих запасів в оборотних активах, %	11,07	4,37	-6,71	39,43

*Джерело: власні розрахунки*

В 2022р. мало місце зріст виробничих запасів на 648 тис. грн., або 69,45%. Питома вага виробничих запасів в структурі оборотних активів зменшилася з 11,07% до 4,37%. Таким чином, забезпеченість підприємства матеріальними ресурсами погіршилася.

У 2020-2022р. електроенергія витрачалася в такий спосіб (табл.2.9).

Таблиця 2.9

**Забезпеченість ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» енергоресурсами**

Найменування показників	Од. виміру.	2020		2021		2022	
		план	факт	план	факт	план	факт
Норма витрати на 1 тис.тон	квт.ч	90,0	92,7	90,0	90,2	90,0	135,0
Витрата електроенергії	тис. квт.ч	36000	32502	31500	31674	34740	31055
Сума витрат на електроенергію	тис. грн.	2910,7	3597,0	4536,3	4545,0	4771,0	4113,0

*Джерело: власні розрахунки*

Шахтою в 2019 р. придбаний енергетичний паспорт, виданий наказ від 11.02.2019 про оформлення енергетичного паспорта.

До узагальнюючих показників відносяться матеріаловіддача, матеріалоємність, коефіцієнт співвідношень темпів росту обсягу виробництва

і матеріальних витрат, питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції, коефіцієнт використання матеріалів.

Матеріаловіддача визначається розподілом вартості зробленої продукції на суму матеріальних витрат. Цей показник характеризує віддачу матеріалів, тобто скільки зроблено продукції з кожного карбованця спожитих матеріальних ресурсів (сировини, матеріалів, палива, енергії тощо).

Матеріалоємність продукції розраховується відношенням суми матеріальних витрат до вартості зробленої продукції. Вона показує, скільки матеріальних витрат необхідно зробити або фактично приходиться на виробництво одиниці продукції.

Аналіз матеріальних витрат ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» виконано в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

**Аналіз матеріальних витрат ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» у 2022 році**

№ п/п	Найменування показника	Од. виміру	План	Факт	Абс. приріст	Темп росту, %
1.	Матеріальні витрати	грн/т	449,1	661,6	212,5	147.3
2	в т.ч.: матеріали	грн/т	212,9	249	36,1	116.9
3	Паливо	грн/т	57,3	124,7	67,4	217.6
4	Електроенергія	грн/т	123,4	176,5	53,1	143.0
5	Послуги виробничого характеру	грн/т	49,5	104,6	55,1	211.3
6	Витрати, пов'язані з використанням природних копалин	грн/т	6	6,8	0,8	113.3

*Джерело: власні розрахунки*

Із аналізу елементів витрат собівартості товарної продукції за 2022 рік згідно звіту про собівартість готової вугільної продукції (форма № 10-П) виходить, що перевитрата на 1 тону готової вугільної продукції склав 39,66 грн., на весь обсяг готової вугільної продукції перевитрата склала – 9149,3 тис. грн. В тому числі по матеріальним витратам 21,25 грн. на 1 тону, на весь обсяг 4902,3 тис. грн. Норма витрат лісових матеріалів у 2022р. згідно програми гірничих робіт та правил техніки безпеки складала 12,7 м<sup>3</sup> на 1000т., тобто

планові витрати – 4885 на весь видобуток. Фактичні витрати складають 2128м<sup>3</sup> (9,2 м<sup>3</sup>/1000т. видобутку).

Норма витрат вибухових речовин – 60 кг. на 1000т. видобутку, тобто планова витрата вибухових речовин на весь видобуток 23220 кг. Фактично витрачено 4503 кг чи 19,5 кг/1000т. видобутку.

Норма засобів висадження – 90шт. на 1000т. видобутку вугілля, тобто на весь плановий обсяг - 34830 шт. у 2020р., фактично витрачено 13484 шт. чи 58 шт. на 1000т. видобутку. По перелічених вище показниках у 2022р. шахта мала економію як у натуральному, так і грошовому виразі. Це пояснюється невиконанням плану проведення підготовчих виробіток (план – 4380м, факт – 1985м.). Планова питома витрата електроенергії по шахті в 2020 році – 90 квт/годин на 1000т видобутки або 34830 тис.квт на плановий річний видобуток. Фактично на весь видобуток витрачено 31073 тис.квт/годин (на 1000т – факт.норма 134,7 квт/годин). Перевитрата на 1т порозумівається невиконанням плану видобутку. Питомо-постійні витрати (81,5% по елементі «електроенергія») – при невиконанні плану видобутку спричиняють збільшення норми витрати. Робота вентиляторів, устаткування ділянки водовідливу, підйому не залежить від виконання плану, ці витрати є постійними.

Планування й облік собівартості на підприємствах ведуть по елементах витрат і калькуляційних статей витрат. Елементи витрат: матеріальні витрати (сировина і матеріали, покупні комплектуючі вироби і напівфабрикати, паливо, електроенергія, теплоенергія), витрати на оплату праці, відрахування на соціальні нестатки, амортизація основних засобів, інші витрати (знос нематеріальних активів, орендна плата, обов'язкові страхові платежі, відсотки по кредитах банку, податки, що включаються в собівартість продукції, відрахування в позабюджетні фонди тощо). Угрупування витрат по елементах необхідний для того, щоб вивчити матеріалоемність, енергоемність, трудомісткість, фондоемність і установити вплив технічного прогресу на структуру витрат. Якщо частка заробітної плати зменшується, а частка

амортизації збільшується, то це свідчить про підвищення технічного рівня підприємства, про ріст продуктивності праці. Питома вага зарплати скорочується й у тому випадку, якщо збільшується частка покупних комплектуючих виробів, напівфабрикатів, що свідчить про підвищення рівня кооперації і спеціалізації.

Угруповання витрат по призначенню, тобто по статтях калькуляції, указує, куди, на які мети й у яких розмірах витрачені ресурси. Вона необхідна для вирахування собівартості окремих видів виробів у багатоменклатурному виробництві, установа центрів зосередження витрат і пошуку резервів їхнього скорочення.

Основні статті калькуляції: сировина і матеріали, поворотні відходи (віднімаються), покупні вироби і напівфабрикати, паливо й енергія на технологічні цілі, основна і додаткова зарплата виробничих робітників, відрахування на соціальне і медичне страхування виробничих робітників, витрати на зміст і експлуатацію машин і устаткування, загальновиробничі витрати, загальногосподарські витрати, утрати від шлюбу, інші виробничі витрати, комерційні витрати.

З аналізу елементів витрат собівартості товарної продукції за 2022 рік згідно звіту про собівартість готової вугільної продукції (форма № 10-П) випливає, що перевитрата на 1 тону готової вугільної продукції склав 39,66 грн., на весь обсяг готової вугільної продукції перевитрата ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» склала – 9149,3 тис. грн. (табл. 2.11).

Основними причинами перевитрати витрат по собівартості готової вугільної продукції є не виконання плану видобутку вугілля. На перевитрату по матеріальних витратах уплинуло підвищення закупівельних цін на основні матеріали (ліс, шахтна стійка, паливо, вибухові речовини), а також різке збільшення тарифів на електричну енергію, зростання державних тарифів на користування природних копалин. По елементу «Амортизація» вплив зробило запровадження в дію нового обладнання, а також застосування понижуючих коефіцієнтів при нарахуванні амортизації.

Таблиця 2.11

**Планові і фактичні витрати по собівартості готової вугільної продукції по ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» за 2022 рік**

№ п/п	Найменування показників	Од. виміру	План	Факт	Абс. приріст	Темп росту, %
1.	Видобуток	тис.т	350	338,8	-11,2	96,80
2.	Готова вугільна продукція	тис.т	350	338,8	-11,2	96,80
3.	Собівартість готової вугільної продукції	тис.грн	404928	333450	-71478	82.3
		грн/т	1049	1445,6	396,6	137.8
3.1.	У т.ч. матеріальні витрати	тис.грн	173364	152630	-20734	88.0
		грн/т	449,1	661,6	212,5	147.3
3.2.	Витрати на оплату праці	тис.грн	109623	69950	-39673	63.8
		грн/т	284	303,3	19,3	106.8
3.3.	Відрахування на соціальне страхування	тис.грн	41107	25810	-15197	62.8
		грн/т	106,5	111,9	5,4	105.1
3.4.	Амортизація	тис.грн	25799	28760	2961	111.5
		грн/т	66,8	124,7	57,9	186.68
3.5.	Інші витрати	тис.грн	20415	21880	-1465	107.2
		грн/т	52,9	94,9	42	179.4
3.6.	Виробнича собівартість	тис.грн	370308	299030	-71278	80.7
		грн/т	959,3	1296,4	337,1	135.1
3.7.	Адміністративні витрати	тис.грн	30376	30200	-176	99.4
		грн/т	78,7	130,9	52,2	166.3
3.8.	Витрати на збут	тис.грн	4244	4220	-24	99.4
		грн/т	11	18,3	7,3	166.4

*Джерело: власні розрахунки*

Перевитрата по оплаті праці і нарахуванням на неї обумовлений наявністю умовно-постійних витрат (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

**Перевитрати за статтями собівартості ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» за 2022 рік**

Стаття витрат	на 1т. готової продукції (грн.)	На весь обсяг готової продукції (тис. грн.)
- матеріальні витрати	212,5	49023
- оплата праці	19,3	4453
- відрахування на соціальне страхування	5,4	1245
- амортизація	57,9	13357
- інші витрати	42	9689
- адміністративні витрати	52,2	12042
- витрати на збут	7,3	1684

*Джерело: власні розрахунки*

По інших витратах перевитрата допущена в наслідку значного росту тарифів на покупну воду і каналізацію в 3,7 рази; збільшилися розцінки по послугах автотранспорту, ВГРЧ. Коливання витрат по позареліаційних операціях порозумівається збільшенням витрат по транспортуванню рядового вугілля на збагачувальну фабрику, а також збутові вугілля в зв'язку з ростом оплати за зроблені послуги.

### 2.3. Аналіз показників фінансової та інвестиційної діяльності вугільної шахти

Формування прибутку від усієї фінансово-господарської діяльності підприємства відбиває у формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Форма і зміст звіту про фінансові результати визначені НП(С)БО №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Він є аналогом звіту про прибутки і збитки згідно МСБО. Результати аналізу свідчать про те, що підприємство працює збитково, чистий збиток збільшився на 15671 тис. грн. і склав 812,97% рівня минулого року, що є дуже значною негативною зміною. Доход від реалізації продукції досяг у 2022р. рівня 21083 тис. грн., тобто скоротився на 8159 тис. грн. або на 27,9% (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

#### Аналіз формування прибутку ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля», у тис. грн.

Показник	Факт за 2022р.	Факт за 2021р.	Зміна	
			Абсолютне	%
1	2	3	4	5
1. Чистий дохід від реалізації продукції	17569	24394	-6825	72,02
2. Собівартість реалізованої продукції	26349	27068	-719	97,34
3. Валовий прибуток	-8780	-2674	-6106	328,35
4. Інші операційні доходи	5928	7892	-1964	75,11
5. Адміністративні витрати	1608	2946	-1338	54,58
6. Витрати на збут	328	375	-47	87,47
7. Інші операційні витрати	2790	4418	-1628	63,15
8. Фінансовий результат від операційної діяльності	-7578	-2521	-5057	300,60

1	2	3	4	5
9. Доход від участі в капіталі				
10. Інші фінансові доходи				
11. Інші доходи	1202	1545	-343	77,80
12. Фінансові витрати	30	42	-12	71,43
13. Утрати від участі в капіталі				
14. Інші витрати	11463	1152	10311	995,05
15. Фінансовий результат від звичайної діяльності	-17869	-2170	-15699	823,46
16. Податок на прибуток		28	-28	0,00
17. Чистий прибуток	-17869	-2198	-15671	812,97

*Джерело: власні розрахунки*

Собівартість реалізованої продукції в 2022 р. досягла рівня 26349 тис. грн., скоротилася в порівнянні з попереднім роком на 719 тис. грн. або на 2,66%. Обсяг чистої реалізованої продукції скоротився більшими темпами, ніж собівартість реалізованої продукції, тому валові збитки підприємства збільшилися. Збитки досягли рівня 8780 тис. грн., що складає 328,35% рівня минулого року, збільшення склало 6106 тис. грн.

Інші операційні доходи зменшилися на 1964 тис. грн., склавши 75,11% рівня минулого року. Інші фактори позитивно вплинули на фінансовий результат від операційної діяльності підприємства, а саме: адміністративні витрати зменшилися на 1338 тис. грн. до 54,58% рівня минулого року; витрати на збут зменшилися на 47 тис. грн. до 87,47% рівня минулого року; інші операційні витрати зменшилися на 1628 тис. грн. до 63,15% рівня минулого року. У результаті темпи росту збитків від операційної діяльності (300,60%) перевищують темпи росту валового збитку. Збиток від операційної діяльності збільшився на 5057 тис. грн. Вагомий вплив на погіршення фінансового результату від звичайної діяльності оказало збільшення інших витрат на 10311 тис. грн., темп їх росту склав 995,05%.

Таким чином, позитивний вплив на динаміку прибутку від звичайної діяльності зробило скорочення інших операційних, адміністративних витрат, витрат на збут. Негативний вплив на динаміку прибутку від звичайної діяльності зробило: скорочення доходу від реалізації продукції, ріст

собівартості реалізованої продукції, скорочення інших операційних доходів, значний ріст інших витрат.

Фінансові результати діяльності шахти можна вважати негативними. Аналіз основних техніко-економічних показників роботи шахти свідчить про низьку ефективність її функціонування. Вартість майна в 2022р. скоротилася на 2437 тис. грн. План товарної продукції в порівняльних цінах виконано лише на 77,46%, невиконання складає 5471 тис. грн. Обсяг товарної продукції 2022р. складає лише 72,03% рівня 2021р. Незважаючи на зниження обсягу товарної продукції, її собівартість зросла на 11,99%. Внаслідок цього збитки підприємства склали 8825 тис. грн., рівень збитків в порівнянні з 2021р. збільшився в 3,3 рази. Кредиторська та кредиторська заборгованість значно перевищують запланований рівень, причому обсяг кредиторської заборгованості значно перевищує обсяг дебіторської.

Із аналізу елементів витрат собівартості товарної продукції за 2022 рік згідно звіту про собівартість готової вугільної продукції (форма № 10-П) виходить, що перевитрата на 1 тону готової вугільної продукції склав 39,66 грн., на весь обсяг готової вугільної продукції перевитрата склала – 9149,3 тис. грн. В тому числі по матеріальним витратам 21,25 грн. на 1 тону, на весь обсяг 4902,3 тис. грн.

Основними причинами перевитрати витрат по собівартості готової вугільної продукції є не виконання плану видобутку вугілля. На перевитрату по матеріальних витратах уплинуло підвищення закупівельних цін на основні матеріали (ліс, шахтна стійка, паливо, вибухові речовини), а також різке збільшення тарифів на електричну енергію, зростання державних тарифів на користування природних копалин.

Результати аналізу свідчать про те, що підприємство працює збитково, чистий прибуток збільшився на 15671 тис. грн. і склав 812,97% рівня минулого року, що є дуже значною негативною зміною. Доход від реалізації продукції досяг у 2022р. рівня 21083 тис. грн., тобто скоротився на 8159 тис. грн. або на 27,9%.



Позитивний вплив на динаміку прибутку від звичайної діяльності зробило скорочення інших операційних, адміністративних витрат, витрат на збут. Негативний вплив на динаміку прибутку від звичайної діяльності зробило: скорочення доходу від реалізації продукції, ріст собівартості реалізованої продукції, скорочення інших операційних доходів, значний ріст інших витрат.

У табл. 2.14 виконано аналіз майна ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» у 2022 році.

Таблиця 2.14

## Аналіз майна ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» у 2022 році

Статті активів	Початок року	Кінець року	Абс. приріст	Темп приросту, %
1	2	3	4	5
	Тис. грн.			
<b>I. Необоротні активи</b>				
Незавершені капітальні інвестиції	7979	11740	3761	47,14
Основні засоби:	51173	39115	-12058	-23,56
первісна вартість	116324	85694	-30630	-26,33
знос	65151	46579	-18572	-28,51
Усього за розділом I	58552	50855	-7697	-13,15
<b>II. Оборотні активи</b>				
Запаси	430	276	-154	-35,81
Виробничі запаси	285	255	-30	-10,53
Готова продукція		15	15	
Товари	145	6	-139	-95,86
Векселі одержані	6	5	-1	-16,67
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	5395	2659	-2736	-50,71
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	109	193	84	77,06
Інша поточна дебіторська заборгованість	102	174	72	70,59
Інші оборотні активи	595	1246	651	109,41
Усього за розділом II	6637	4582	-2055	-30,96
Баланс	65189	55437	-9752	-14,96
	Структура, %			
<b>I. Необоротні активи</b>				
Незавершені капітальні інвестиції	12,24	21,18	8,94	
Основні засоби:	78,50	70,56	-7,94	
первісна вартість	178,44	154,58	-23,86	
знос	99,94	84,02	-15,92	
Усього за розділом I	89,82	91,73	1,92	
<b>II. Оборотні активи</b>	0,00	0,00	0,00	
Запаси	0,66	0,50	-0,16	

Закінчення табл. 2.14

1	2	3	4	5
Виробничі запаси	0,44	0,46	0,02	
Готова продукція	0,00	0,03	0,03	
Товари	0,22	0,01	-0,21	
Векселі одержані	0,01	0,01	0,00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	8,28	4,80	-3,48	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,17	0,35	0,18	
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,16	0,31	0,16	
Інші оборотні активи	0,91	2,25	1,33	
Усього за розділом II	10,18	8,27	-1,92	
Баланс	100,00	100,00	0,00	

Джерело: власні розрахунки

У табл. 2.15 виконано аналіз пасивів ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» у 2022 році.

Таблиця 2.15

### Аналіз пасивів ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» у 2022 році

Статті активів	Початок року	Кінець року	Абс. приріст	Темп приросту, %
1	2	3	4	5
	тис. грн.			
<b>I. Власний капітал</b>				
Зареєстрований (пайовий) капітал	11975	11975	0	0,00
Додатковий капітал	37574	36661	-913	-2,43
Непокриті збитки	(8670)	(26539)	-17869	206,10
Усього за розділом I	40879	22097	-18782	-45,95
<b>II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення</b>				
Інші довгострокові зобов'язання		1402		
Цільове фінансування	833	4770	3937	472,63
Усього за розділом II	833	6172	5339	640,94
<b>III. Поточні зобов'язання</b>				
Векселі видані	142	100	-42	-29,58
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	11023	16835	5812	52,73
за розрахунками з бюджетом	2270	665	-1605	-70,70
за у тому числі з податку на прибуток	259	259	0	0,00
за розрахунками зі страхування	2025	1936	-89	-4,40
за розрахунками з оплати праці	4783	4572	-211	-4,41
Інші поточні зобов'язання	2975	2384	-591	-19,87
Усього за розділом III	23477	26751	3274	13,95

Закінчення табл. 2.15

1	2	3	4	5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття		417	417	
Баланс	65189	55437	-9752	-14,96
	Структура, %			
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	18,37	21,60	3,23	
Додатковий капітал	57,64	66,13	8,49	
Непокриті збитки	-13,30	-47,87	-34,57	
Усього за розділом I	62,71	39,86	-22,85	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Інші довгострокові зобов'язання		2,53		
Цільове фінансування	1,28	8,60	7,33	
Усього за розділом II	1,28	11,13	9,86	
III. Поточні зобов'язання	0,00	0,00	0,00	
Векселі видані	0,22	0,18	-0,04	
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	16,91	30,37	13,46	
за розрахунками з бюджетом	3,48	1,20	-2,28	
за у тому числі з податку на прибуток	0,40	0,47	0,07	
за розрахунками зі страхування	3,11	3,49	0,39	
за розрахунками з оплати праці	7,34	8,25	0,91	
Інші поточні зобов'язання	4,56	4,30	-0,26	
Усього за розділом III	36,01	48,25	12,24	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0,00	0,75	0,75	
Баланс	100,00	100,00	0,00	

*Джерело: власні розрахунки*

Основною причиною скорочення майна є зменшення залишкової вартості основних засобів на 12058 тис. грн., які є основною статтею активів. Їх частка скоротилася з 78,50% до 70,56%, а частка незавершених капітальних інвестиції зростає з 12,24% до 21,18%. Основною причиною скорочення капіталу є зростання непокритих збитків на 17869 тис. грн. зазначені зміни погіршили структуру капіталу, частка власного капіталу скоротилася з 62,71% до 39,86%. ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» має високу залежність від поточних зобов'язань.

## Висновки до розділу 2

1. Об'єктом кваліфікаційної роботи є ВП «Шахта «Степова» ДП Львіввугілля, яке веде самостійний баланс, має поточний і інші рахунки у відділеннях банків, печатку зі своїм найменуванням. Вона експлуатує родовище з видобутку кам'яного вугілля і побіжної корисної копалини - германія. Протягом 2018-2022 років обсяг видобутку скоротився більше ніж вдвічі – із 444,2 тис. тон до 187 тис. тон. Через це шахта перейшла від прибуткової роботи до збиткової. Чисельність працюючих скоротилася меншими темпами – із 1652 до 1358 осіб, або на 17,8%. Через це показник продуктивності скоротився із 28,4 тон в місяць до 13,8 тон.

2. Аналіз основних техніко-економічних показників роботи шахти свідчить про низьку ефективність її функціонування. Вартість майна в 2022р. скоротилася на 2,4 млн. грн. План товарної продукції в порівняльних цінах виконано лише на 77,46%, невиконання складає 5,5 млн. грн. Обсяг товарної продукції 2022р. складає лише 72% рівня 2021р. Незважаючи на зниження обсягу товарної продукції, її собівартість зросла на 12%. Штат підприємства недоукомплектований на 299 чол. Або на 11%. Фонд оплати праці 2022р. складає 124,5% рівня минулого року, але, незважаючи на це, середня заробітна плата зросла на 32,3%. Кредиторська та кредиторська заборгованість значно перевищують запланований рівень, причому обсяг кредиторської заборгованості значно перевищує обсяг дебіторської.

3. З аналізу елементів витрат собівартості товарної продукції за 2022 рік згідно звіту про собівартість готової вугільної продукції (форма № 10-П) випливає, що перевитрата на 1 тону готової вугільної продукції склав 40 грн., на весь обсяг готової вугільної продукції перевитрата ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» склала – 9,1 млн. грн. Основними причинами перевитрати витрат по собівартості готової вугільної продукції є не виконання плану видобутку вугілля. На перевитрату по матеріальних витратах уплинуло підвищення закупівельних цін на основні матеріали (ліс, шахтна стійка,

паливо, вибухові речовини), а також різке збільшення тарифів на електричну енергію, зростання державних тарифів на користування природних копалин. По елементу «Амортизація» вплив зробило запровадження в дію нового обладнання, а також застосування понижуючих коефіцієнтів при нарахуванні амортизації.

4. Результати аналізу свідчать про те, що підприємство працює збитково, чистий збиток збільшився на 15,7 млн. грн. і склав 812% рівня минулого року, що є дуже значною негативною зміною. Доход від реалізації продукції досяг у 2022р. рівня 21,1 млн. грн., тобто скоротився на 28%. Собівартість реалізованої продукції в 2022 р. досягла рівня 26,3 млн. грн., скоротилася в порівнянні з попереднім роком на 719 тис. грн. або на 2,7%. Обсяг чистої реалізованої продукції скоротився більшими темпами, ніж собівартість реалізованої продукції, тому валові збитки підприємства збільшилися і досягли рівня 8,8 млн. грн., що складає 328% рівня минулого року.

5. Основною причиною скорочення майна є зменшення залишкової вартості основних засобів на 12058 тис. грн., які є основною статтею активів. Їх частка скоротилася з 78,50% до 70,56%, а частка незавершених капітальних інвестицій зросла з 12,24% до 21,18%. Основною причиною скорочення капіталу є зростання непокритих збитків на 17869 тис. грн. зазначені зміни погіршили структуру капіталу, частка власного капіталу скоротилася з 62,71% до 39,86%. ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» має високу залежність від поточних зобов'язань.

## РОЗДІЛ 3

### ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

#### 3.1. Обґрунтування інвестиційного проєкту розширення операційної діяльності

В даний час у стадії реалізації знаходиться проєкт «Підготовка уклонного поля пласту  $m_3$  ділянки «Степова-Глибока №2», первісним етапом якого є підготовка нового горизонту 1100 м проведенням допоміжного і конвеєрного ухилів, що виконується силами підрядної організації. Будівництво ведеться з 2018 року, фінансування проєкту здійснюється за рахунок двох джерел: бюджетного і за рахунок основної діяльності шахти.

До горизонту 1100 м ведення очисних робіт буде вироблятися лавами по простяганню; нижче горизонту 1100 м відпрацьовування намічено робити в центральній частині лавами по повстанню, у західній і східної- по простяганню. Календарним планом запроектована виїмка всіх запасів з обліком проєктних експлуатаційних і загальношахтних утрат. Кількість діючих очисних вибоїв нижче горизонту 1100 м - два, а також наявність вентиляційного і повітроподаючого стволів дозволить відпрацьовувати уклонне поле стабільно тривалий час з виробничою потужністю 600 тис. тон на рік. Повна реалізація проєктних рішень дозволить робити відпрацьовування пласта  $m_3$  ще протягом більш 30 років.

Вугільний пласт  $m_3$  – складної будови, складається з 2-х вугільних пачок і породного прошарку піщанику 0,06-0,10 м. Геологічна потужність пласту від 1,50 до 1,85м, корисна – 1,43-1,78 м. Практично на всій площі ділянки пласт  $m_3$  – витриманий та пологий. У тектонічному відношення пласт не порушений. Для пласту  $m_3$  характерні розмиви пласту з боку покрівлі – іноді на повну потужність пласту.

Пласт  $m_3$  – небезпечний щодо раптових викидів вугілля і газу, схильний

до самозаймання у місцях геологічних порушень, небезпечний по пилу, по спалах  $\text{CH}_4$  від фрикційного іскріння, що погрожує по гірничим ударам з ізогіпси – 970 м, т порід, що вміщують пласт на глибині 1260 м буде більше 45 градусів, тому потрібне кондиціювання повітря.

Якісні характеристики пласту – марка Ж, К.

W - 0,3 – 1,6 (середня 0,8)%.

$A^{\text{дч.вуг.п.}}$  – 3,6 – 14,0 (середня 8,0)%.

S – 1,5 – 4,6 (середня – 3,9).

V – 24,0 – 39,3 (середня – 31,4).

Згідно з Програмою розвитку гірничих робіт у період з 2022 по 2025 роки на ділянці «Степова-Глибока-2» будуть працювати наступні лави: 2-а західна розвантажувальна лава пласта  $m_3$ , 3-я західна лава пласта  $m_3$ , 4-а західна лава пласта  $m_3$  – у західній частині ділянки і 1-а східна розвантажувальна лава пласта  $m_3$ , 2-а східна лава пласта  $m_3$  – у східній частині. Лави пласта  $m_3$  будуть відпрацьовувати запаси по простягненню пласту.

Глибина ведення гірничих робіт – 1060 м-1260 м.

Куток падіння – 9-10 градусів.

Шахтне поле шахти розкрито двома вертикальними стволами: скіповим та клітьовим. Крім цих стволів, уклоне поле пласту  $m_3$  розкрито вентиляційним та повітряподаючим вертикальними стволами, що розташовані на ділянці «Степова-Глибока №2» за Безіменним насуванням.

Клітьовий ствол призначений для спуску-підйому людей і матеріалів, видання породи. Глибина стволу – 663 м. Діаметр стволу – 7,5 м. Скіповий ствол використовується для видання вугілля та породи у скіпах. Глибина стволу – 686 м. Діаметр стволу – 6,0 м. Вентиляційний ствол «Степова-2» використовується для видання вихідного струменя повітря. Глибина стволу 1094 м. Діаметр стволу – 7,5 м. Повітроподаючий ствол «Степова-2» призначений для подачі свіжого повітря. Глибина стволу – 1067 м. Діаметр стволу – 7,5 м. Діючий біляствольний двір шахти розташовується на горизонті 651 м. Уклоне поле пласту  $m_3$  розкрито з горизонту 651м. похилими

конвеєрним та допоміжним квершлагами, що пройдені до горизонту 908м. та збитими горизонтальними квершлагами з вентиляційним та повітроподаючими стволами «Степова-2».

Клітьовий ствол обладнаний двома підйомами:

- підйом № 1, що призначений для спуску-підйому людей, допоміжних матеріалів, обладнаний підйомною машиною ЦР 6х3/0,6, двоповерховою кліттю, канатом діаметром 46,5 мм, електродвигуном АКН – 2-18-36-29У4 потужністю 630 кВт;

- підйом № 2, що призначений для видачі породи, спуску-підйому людей і матеріалів, обладнаний підйомною машиною 2Ц-6х2,4, двома клітьми УКОА-3,6, канатом діаметром 46,5 мм, електродвигуном АКН – 2-18-36-16У4 потужністю 800 кВт.

Вентиляційний та повітроподаючі стволи «Степова-2» не обладнані підйомами. Схема провітрювання шахти – комбінована, спосіб провітрювання – усмоктувальний. Провітрювання шахти здійснюється двома вентиляторами головного провітрювання: ВОД-30М, що встановлено у скіпового стволу, і ВЦ-32 – у вентиляційного стволу «Степова-2».

Абсолютна метанообільність шахти складає 28,1 м<sup>3</sup>/хв. Відносна метанообільність 25-35 м<sup>3</sup>/т добової видобутку. Підготовка шахтного полю щодо пласту т<sub>3</sub> панельна. Відпрацьовування панелей ярусами у спадному порядку. Система розробки пласту т<sub>3</sub> суцільна, прямим ходом по простяганню пласту.

Виїмка вугілля у лаві здійснюється комбайном РКУ-10 з механізованим кріпленням ЗКД-90. Управління покрівлею – повне обрушення. Вентиляційний та конвеєрний штреки проводяться услід за лавою. Спосіб проведення – комбайном ГПКС, за допомогою відбійних молотків вручну. Прибирання породи у бутові смуги здійснюється скреперними лебідками. На комбайні та пересипках застосовується зрошення, на вихідному струмені встановлені водяні завіси. Контроль викиднебезпечного стану у лаві здійснюється за допомогою сейсмоакустичного прогнозу. У небезпечних



зонах (нижня ніша) виробляється нагнітання води у пласт у режимі гідророзпушування.

Пласт  $m_3$ , потужність 1,65 марка вугілля Ж, кут падіння 7 – 8 град., зольність 15,8 %, глибина відробітку 1070 м, довжина лави 220 м. Довжина поля, що виймається - 1050 м, витягуванні запаси 500 тис. тон, обводнює незначно, газоносність 25 м<sup>3</sup>/т.с.б.м, основні геодинамічні характеристики: як говорилося вище, пласт  $m_3$  – небезпечний по раптових викидах і загрожуваний по гірничих ударах. По прориву метану з ґрунту небезпечний.

Система розробки – суцільна, прямим ходом по простяганню пласта.

Для забезпечення високопродуктивної роботи в лаві намічено змонтувати механізований креп ЗКД-90 в комплекті з конвеєром СПЦ27ИМ і комбайном РКУ-10. Очікуване навантаження на лаву – 1000 т/сут. Управління крівлею – повне обвалення з викладенням побутових смуг. Виймка вугілля в лаві комбайном РКУ-10, в нішах – відбійними молотками. При плані 1000 т/сут і місячному посуванні - 60 м, приймається наступна організація робіт: 1 зміну – ремонт + 100 т, 2 зміна – 300 т, 3 зміна – 300 т, 4 зміна – 300 т. Прибирання породи в побутову смугу здійснюється скреперною лебідкою. Забезпечення безпеки: провітрювання зворотньою; пилопридушення – попереднє зволоження вугілля в масиві. Зрошування на комбайні і на пересипах. Установка водяних завіс на витікаючому струмені лави. Контроль викиднебезпечного стану в лаві здійснюється за допомогою сейсмоакустического прогнозу. У небезпечних зонах нагнітання води в пласт в режимі гідрорихлення.

Програмою розвитку гірничих робіт по шахті «Степова» на 2023 рік передбачається проведення виробок в об'ємі 260 м.

#### *Повітроподаючий квершлаг*

Виробка буде проводитися з похилого вентиляційного квершлягу гір. 915 м горизонтально. Кут падіння порід на ділянці робіт складає 25-19°.

Повітроподаючий квершлаг перетинатиме на 10 м вугільний пласт  $m_2$  ( $m = 0,66$  м, погрожує по раптових викидах вугілля і газу), на 73 м вугільний

пропласток  $m^{12}$  ( $m = 0,75$  м) класифікується як сланець вуглистий. Також перетинатиме пісковик  $m_2$  і  $m^{12}$  ( $m = 12$  м).

*Конвеєрний ухил.* Виробка буде проводитися в сланці піщаному – грунт пласта  $m_3$ . Під виробленим простором розвантажувальної лави кут нахилу виробки  $8^\circ$ . Піщаний сланець знаходиться в перетині виробки – неоднорідний по своїй структурі. У верхній частині (близько 2,0 м) світло-сірий, монопласт, тріщинуватий. Міцність на стиснення  $600-750$  кГс/см<sup>2</sup>. Нижче по пласту – сланець щільний, тонкозернистий, шаруватий, менш міцний. Міцність на стиснення  $350-750$  кГс/см<sup>2</sup>. Нижче пісковик щільний слаботріщинуватий.

*Повітроподаючий ходок 3-ї західної лави.* Виробка буде здійснюватися по пласту  $m_3$  зверху вниз. Кут нахилу виробки  $9-11^\circ$ . Вміщуючи породи – сланець глинистий горизонтально-шаруватий, плитчастої текстури, однорідний, фортецею 3-4, нестійкий. Міцність порід на стиснення від  $345$  кГс/см<sup>2</sup> до  $319$  кГс/см<sup>2</sup>. Грунт - сланець піщаний  $f = 3-5$ , міцність на стиснення  $252 - 481$  кГс/см<sup>2</sup>. Пласт  $m_3$  – потужність  $1,6-1,65$  м, складної будови, двох пачковий з прослоєм породи з пісковіку. Вугілля пласта блискуче, крихке тріщинувате. Верхня пачка потужністю  $0,07$  м, нижня пачка  $1,45-1,50$  м. Щільність установки рам кріпів  $1,25$  р/м. Довжина частини виробки, що проводиться -  $100$  м. Кут нахилу виробки  $9-11^\circ$ . Темпи проведення  $50$  м/міс. Виробкою готуються до виїмки запаси 3-ої західної лави пласта  $m_3$  в кількості  $900$  тис. тон, вугілля марки «Ж». Для транспортування гірничої маси із забою використовується конвеєр СП-250 – 1 шт. Провітрювання виробки здійснюється за допомогою двох вентиляторів.

*Допоміжний ухил гор. 908 м.* Допоміжний ухил планується здійснюватися по виробленому простору розвантажувальної лави комбайном КСП-32. Кріплення металевоарковим кріпленням АПЗ-18,3 з податливістю  $300$  мм. Щільність установки рам кріплення –  $1,25$  рами на  $1$  п.м, в зоні підвищеного гірничого тиску щільністю кріплення –  $2$  рами на  $1$  п.м. Кут нахилу –  $8-13^\circ$ . Довжина допоміжного ухилу –  $1100$  п.м, плановий об'єм проведення в 2023 році –  $900$  м, темпи проведення –  $90$  м/міс.

Проведенням допоміжного ухилу передбачається підготовка ухильного поля пласту  $m_3$  з промисловими запасами вугілля марки Ж+К в кількості більше 11 млн. тон. Потужність пласта в межах ухильного поля пласта  $m_3$  1,55 – 1,80 м. Зольність вугілля 15,4 – 16,5 %. Допоміжний ухил пласта  $m_3$  буде проводиться по порожніх породах з початковим кутом падіння  $13^\circ$  і подальшим зменшенням до  $8^\circ$  при проведенні по виробленому простору розвантажувальної лави, що вміщують породи: сланець глинистий, горизонтально-шаруватий, плитчастої текстури, однорідний, нестійкий, фортецею 3-7. Із-за площин ковзання, що часто зустрічаються, на окремих ділянках породи схильні до обвалення. Міцність порід на стиснення від 456 кГс/см<sup>2</sup> до 319 кГс/см<sup>2</sup>.

Впродовж 75 м від сполучення із заїздом допоміжний ухил буде проводиться в зоні ПГД, далі в розвантажувальній зоні від розвантажувальної лави пласту  $m_3$ . Зустріч виробок зон тектонічних порушень не очікується. При проведенні в зоні флексурної складки очікується підвищена трещинуватість порід. Температура гірничих порід понад 30 градусів. Вміст вільного двоокису кремнію в породах складе понад 10 %.

Проведення капітальних і підготовчих виробок здійснюється за допомогою БВР або комбайнами ГПКС, КСП-32. Кріплення виробок здійснюється триланковим металевометалевим кріпленням АПЗ-13,8, АПЗ-15,5, АПЗ-18,3. Затягування капітальних виробіток – з/б, підготовчих – дерево. Виїмкові ходки та штреки використовуються повторно при веденні очисних робіт для підсвіження. По горизонтальним та похилим магістральним виробіткам настиляється рельсовий шлях на колію 900 мм.

Для поліпшення вимог підтримки магістральних виробок передбачається розташування їх у попередньо розвантаженої від гірничого тиску зоні, що створена після відробітки розвантажувальної лави. Виїмкові ходки і штреки охороняються бутовими смугами.

Транспортування вугілля з горизонту 1100 м та з горизонту 908 м здійснюється відповідно по конвеєрному уклону та похилому конвеєрному

квершлягу, обладнаними вантажолюдськими конвеєрами ЗЛ100У-02, на горизонт 651 м і далі по головному конвеєрному квершлягу конвеєрами 1Л80УК до завантажувального пристрою скіпового стволу. Від очисних забоїв до конвеєрного уклону вугілля транспортується конвеєрами 1Л800Д, 1ЛТ800Д.

Транспортування породи по виробкам при проведенні здійснюється стрічковими конвеєрами по загальношахтньому ланцюжку до пункту перевантаження у вагонетки ВГ-2,5 на горизонті 651 м, або у вагонетках ВГ-2,5 по похилому допоміжному квершлягу підйомного устаткування Ц 2,5\*2 і далі електровозами АМ8Д по виробіткам горизонту 651 м до біляствольного двору.

Доставка матеріалів та обладнання по конвеєрному уклону, виїмковим ходкам здійснюється лебідками ЛВ25 у вагонетках ВГ-2,5 або площадках на базі ВГ-2,5 і ВГ-3,3. Доставка людей по виробіткам горизонту 651 м здійснюється у людських вагонетках ВЛ-18 електровозами АМ8Д, по похилому конвеєрному квершлягу та конвеєрному уклону вантажолюдським конвеєром ЗЛ100У-02 на горизонтах 908 м і 1100 м. Схема водовідливу шахти «Степова» східчаста. Експлуатуються водовідливні устаткування горизонтів – 476 м, 651 м, 908 м.

Насосна установка горизонту 476 м обладнана двома насосами ЦНС-300\*540. Насосна установка горизонту 651 м обладнана двома насосами ЦНС-180\*255 та одним насосом ЦНС 300\*300. Насосна установка горизонту 908 м обладнана одним насосом ЦНС-180\*297.

Видача води здійснюється по трубопроводу діаметром 150 мм з горизонту 908 м на горизонт 651м, по двом трубопроводам діаметром 150 мм на горизонт 476 м і далі на поверхню по двом трубопроводам діаметром 219 мм.

Існує Програма розвитку шахти «Степова» на 2023-2030 роки. Програмою визначено, що у 2027 році замість 2-ї західної розвантажувальної лави, що вибуває, вводиться до дію 3-я західна лава пласту тз. З 2028 року

вводиться другий очисний забій – 1-а східна лава пласту т<sub>3</sub>. Очисні забої, що вводяться, планується обладнати механізованими комплексами ЗКД-90 у комплекті з конвеєром СПЦ-271М, комбайном РКУ-10, що придбані за рахунок коштів держбюджету.

Обсяг видобутку вугілля у 2023-2027 роках складе 250 тис. тон на рік, у 2028 - 270 тис. тон на рік. У 2029 році, у результаті вводу нових лав, впровадження високовиробничої техніки, заміни стаціонарного обладнання, закінчення капітального будівництва за проектом «Підготовка уклонного поля пласту т<sub>3</sub> ділянки «Степова-Глибока № 2», буде введено виробничих потужностей на 100 тис. тон вугілля на рік, у 2030 році – на 150 тис. тон вугілля на рік. Обсяг видобутку у 2029-2030 роках складе 350 тис. тон на рік.

### **3.2. Формування фінансового плану реалізації інвестиційного проекту**

Інвестиційні витрати ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» складаються з придбання механізованого комплексу, склад якого наведено в табл. 3.1.

*Таблиця 3.1*

#### **Склад комплексу для очисних робіт ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля»**

Найменування машин, механізмів, обладнання	Кількість в роботі	Балансова вартість, тис. грн.	
		Одиниці	Всього
1	2	3	4
Комбайн 1ГШ-68	1	81200	81200
Конвеєр СП87М	1	44100	44100
Креп МТ	159	5074	806766
Магнітна станція СУВ350	1	2400	2400
Масло станція СНТ32	2	11762	23524
Конвеєр СП-202	1	43768	43768
Конвеєр 1Л-80	1	60235	60235
Лебідка ЗЛП	2	3212	6424
Лебідка ЛВД-24	1	2641	2641
Насоси УНТ	3	5784	17352
Насоси УНС-13	3	2222	6666
Насос 1В-20	1	1913	1913

Закінчення табл. 3.1

1	2	3	4
Агрегат АП-400	4	615	2460
Трансформаторна підстанція ТСШВП-400	1	6458	6458
Електричне свердло СЕР-19м	4	34,5	138
Відбійні молотки	4	31,2	124,8
Ґрунтова доріжка ДКМ	1	32672	32672
Всього			1138842

Джерело: власна розробка

Загальна вартість обладнання, що входить до комплексу, становить 1138842 тис. грн. Продуктивність лави 300т. вугілля марки Ж на добу, 9000т. на місяць. Споживачами вугілля є коксохімічні заводи. Ціна вугілля за преїскурантом 114 тис. грн. /т без ПДВ, 136,8 тис. грн./т з ПДВ.

Метою інвестиційного проекту є забезпечення умов для видобутку вугілля. Розрахунок собівартості 1 т. вугілля наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

### Розрахунок собівартості 1 т. вугілля ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля»

№ п/п	Найменування показників	Сума, тис. грн.
1	Собівартість готової вугільної продукції	104,90
1.1	У т.ч. матеріальні витрати	44,91
1.1.1	у т.ч.: матеріали	21,29
1.1.2	Паливо	5,73
1.1.3	Електроенергія	12,34
1.1.4	Послуги виробничого характеру	4,95
1.1.5	Витрати, зв'язані з використанням природних копалин	0,60
1.2	Витрати на оплату праці	28,40
1.3	Відрахування на соціальне страхування	10,65
1.4	Амортизація	6,68
1.5	Інші витрати	5,29
1.6	Виробнича собівартість	95,93
1.7	Адміністративні витрати	7,87
1.8	Витрати на збут	1,10

Джерело: власні розрахунки

У табл. 3.3 наведено розрахунок місячного прибутку, який забезпечить введення в експлуатацію лави.

**Розрахунок очікуваного місячного прибутку, який забезпечить введення в експлуатацію лави ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля»**

Показник	Значення
1. Видобуток вугілля, т.	9000
2. Ціна 1 т. вугілля без ПДВ, тис. грн.	114
3. Вартість реалізації (стр.1*стр.2), млн. грн.	1026
4. Повна собівартість 1т. вугілля, тис. грн.	104,9
5. Повна собівартість , млн. грн. (рядок3*рядок.4), в т.ч.	944,1
5.1. Постійні витрати, млн. грн.	269,1
5.2. Змінні витрати, млн. грн. (рядок.5-рядок.5.1)	675
6. Змінні витрати, тис. грн./т (рядок.5.2/рядок.1)	75
7. Прибуток, тис. грн. (рядок.3-рядок.5)	81,9

*Джерело: власні розрахунки*

Місячна вартість реалізації 1026 тис. грн., поточні витрати – 944,1 тис. грн., капітальні витрати – 1138,84 тис. грн. Розподіл джерел фінансування: 50% державна підтримка, 50% - кредит банку під 20% річних.

### **3.3. Шляхи підвищення ефективності фінансово-інвестиційних механізмів вугільної шахти**

У табл. 3.4 наведено суми доходів та витрат на інвестицію. Вихідні дані отримуємо із табл. 3.3. Показник окупності або термін амортизації інвестиції характеризує час, необхідний для компенсації задіяного в інвестиції капіталу. Щомісячні доходи становлять 1026 тис. грн., щомісячні витрати – 944,1 тис. грн.. Період окупності

$$1138,8 / (1026 - 944,1) = 14 \text{ місяців}$$

На рис. 3.1 наведено графік визначення періоду окупності усередненим методом. Накопичуваний метод бере до уваги тимчасові розходження в рівні чистих річних прибутків. Капітальні витрати здійснюються одноразово, місячно, прибутки однакові, тому графіки амортизації усередненим та накопичувальним методом будуть однакові.

Таблиця 3.4

## Інвестиційні доходи та витрати ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» по місяцях

Показник	Місяці реалізації проєкту														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Всього
Капітальні витрати, тис. грн.	1138,8														1138,84
Виручка від реалізації, тис. грн.	1026	1026	1026	1026	1026	1026	1026	1026	1026	1026	1026	1026	1026	1026	14364
Поточні витрати, тис. грн.	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	13217,4
Загальні інвестиційні витрати	2082,94	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	944,1	14356,24

*Джерело: власні розрахунки*



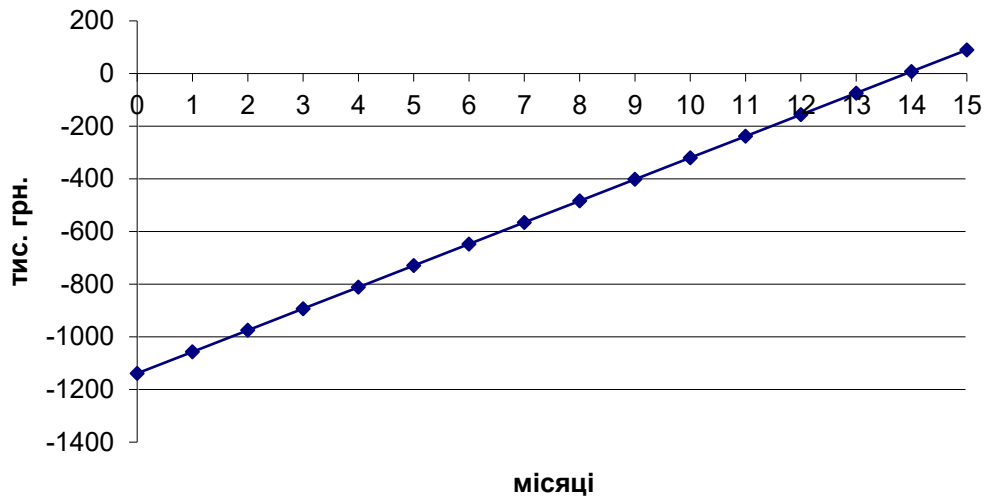


Рис. 3.1 - Амортизація інвестиційних витрат ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля»

*Джерело: власні розрахунки*

Існує декілька методів розрахунку показника величини капіталу, задіяного в інвестиції.

1. Величина капіталу дорівнюється до половини інвестиції.
2. Величина капіталу відповідає залишковій вартості інвестиції.

При методі витрат на придбання інвестиційною об'єкта дорівнюється до половини інвестиції (А):  $1138,8/2 = 569,4$  млн. грн.

Річний прибуток становить

$$81,9 * 12 = 982,8 \text{ млн. грн.}$$

Рентабельність

$$982,8 / 569,4 * 100 = 172,6\%$$

Отже, інвестиція є доцільною.

*Метод зіставлення інвестиційних витрат*

1) Вартість інвестиційного об'єкта, який працює 5 років за умови прийнятої процентної ставки на капітал складає

$$1138,8/5 + 1138,8/2 * 0,2 = 341,55 \text{ млн. грн.}$$

Поточні витрати 11329,2 млн. грн.

$$\text{Загальні витрати } 341,55 + 11329,2 = 11670,75 \text{ млн. грн.}$$

2) Альтернативним є придбання комплексу КМТ вартістю 1400 млн. грн., термін корисної експлуатації якого становить 6 років. Його інвестиційна вартість

$$1400/6+1400/2*0,2 = 373,33 \text{ млн. грн.}$$

Поточні витрати 12000 млн. грн..

$$\text{Загальні витрати } 12000+373,33 = 12373,33 \text{ млн. грн.}$$

Отже, перший варіант більш доцільний

*Метод зіставлення доходів*

1) Потужність комплексу КМ-88 108000т. на рік

$$\text{Доходи від реалізації вугілля } 108000*136,8 = 14774,4 \text{ млн. грн..}$$

$$\text{Річний дохід } 14774,4 - 11670,75=3103,65$$

2) Потужність комплексу КМТ 110000 на рік

Доходи від реалізації вугілля

$$110000 *136,8 = 15048 \text{ млн. грн..}$$

$$\text{Річний дохід } 15048-12373,33=2674,67 \text{ млн. грн..}$$

Отже, перший варіант більш доцільний

*Точка безбитковості* являє собою обсяг продукції (послуг), при якому відбувається окупність витрат по інвестиційному об'єкту за рахунок одержуваних прибутків (сума витрат дорівнює сумі прибутків) (табл. 3.5).

*Таблиця 3.5*

**Розрахунок точки безбитковості ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля»**

Сорт	Питома вага, частки од.		
	1 варіант	2 варіант	3 варіант
1.Ціна 1т. вугілля	102,6	114	125,4
2.Постійні витрати, млн. грн.	269,1	269,1	269,1
3.Змінні витрати, грн./т	75	75	75
4. Маржинальний дохід, грн./т (рядок.1-рядок.3)	27,6	39	50,4
5. Безбитковий обсяг, тис.т. (рядок.2/рядок.4)	9,75	6,9	5,34

*Джерело: власні розрахунки*

Розрахунок точки беззбитковості (Б) виконаємо в залежності від декількох рівнів можливої ціни реалізації продукції за формулою:

$$Б = \frac{УПсВ}{Ц - УЗмВ}, \quad (3.1)$$

де УПсВ – умовно-постійні витрати,

Ц – ціна 1 од. продукції,

УЗмВ – умовно-змінні витрати.

На рис.3.2 наведено графічне уявлення точки беззбитковості.

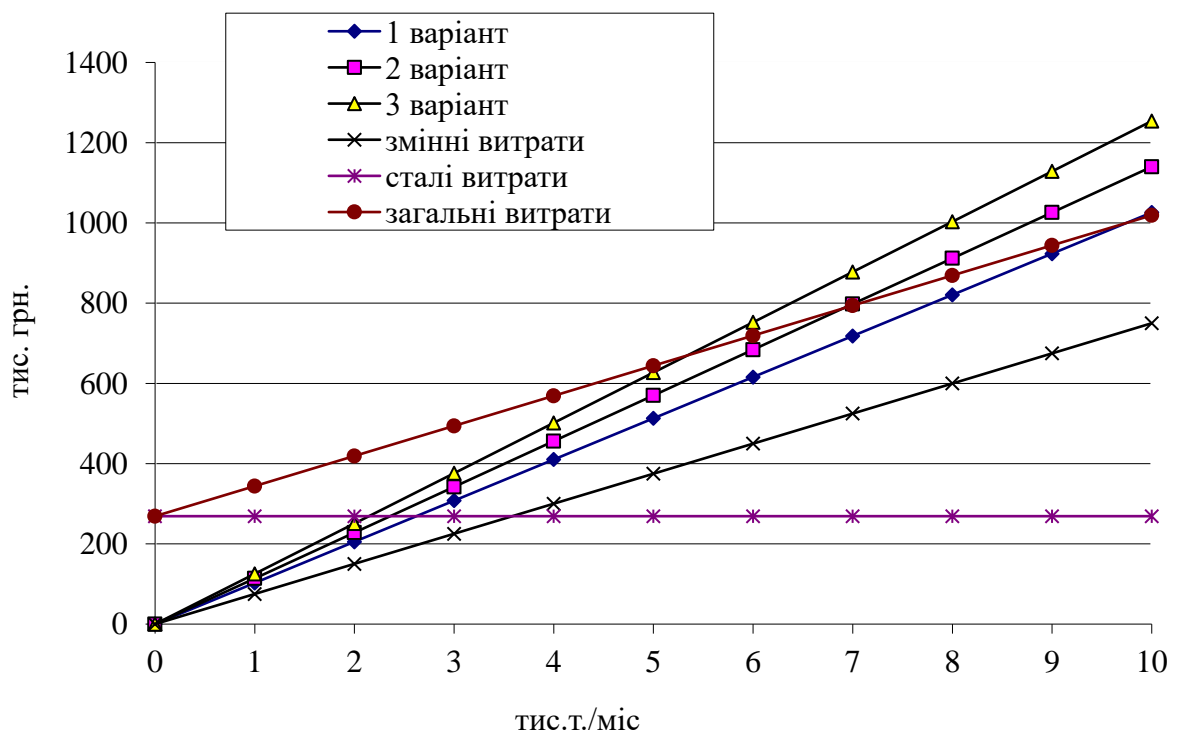


Рис. 3.2 – Точка беззбитковості ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля»

Джерело: власні розрахунки

Динамічні моделі побудовані на урахуванні декількох періодів існування інвестиційних об'єктів. Об'єкти характеризуються через платіжні ряди надходжень та виплат, що очікуються протягом аналізованого часу. При цьому для спрощення походять із того, що всі платежі здійснюються наприкінці визначеною відрізка часу, частіше всього року. Тимчасові розходження

елементів чисельною ряду при використанні динамічних методів обумовлені нарахуванням процентів. Через нарахування процентів забезпечується різноманітне справляння платежів, здійснюваних в різні періоди часу.

Визначення початкової суми по заданій нарощеній сумі охоплює проблему визначення грошової вартості (еквівалента товарної вартості), що підлягає виплаті для одержання через  $p$  років кінцевої вартості в розмірі  $k$  при існуючій процентній ставці  $i$ .

На рис.3.3 наведено залежність чистої приведеної вартості від процентної ставки.



Рис. 3.3 - Залежність чистої приведеної вартості від процентної ставки  
ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля»

*Джерело: власні розрахунки*

Чим вище процентна ставка, тем менша чиста приведена вартість Фінансовий план інвестиції при умові фінансування проекту у пропорції 50% - підприємство, 50% - банк наведено в табл. 3.6. Фінансовий план (табл.3.7) побудовано для варіанту фінансування за рахунок кредиту банку. Якщо проект фінансувати лише за рахунок кредитів банку, вартість капіталу буде менше. Тому перший розглянутий варіант ліпше. Проаналізувавши умови функціонування аналізованого інвестиційною проекту, ми прийшли до

висновку, що ризик даного проекту пов'язаний з обсягом реалізації вугілля та можливою зміною оптових цін на вугілля.

Таблиця 3.6

**Фінансовий план інвестиції ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля», млн. грн.**

Показник	Моментні періоди					
	0	1	2	3	4	5
Стартовий капітал	+569,4					
Споживання			-29,95	-59,9	-89,85	-119,8
Річні платежі	-1138,8	+982,8	+982,8	+982,8	+982,8	+982,8
Внесок (10%)		-299,52	-982,8	-982,8	-982,8	
Повернення						+2948,4
Процент			+29,95	+59,9	+89,85	+119,8
Кредитна позика	+569,4					
Розмір кредиту						
Погашення		-569,4				
Проценти (20%)		-113,88				
Вартість капіталу						3931,2

*Джерело: власні розрахунки*

Таблиця 3.7

**Фінансовий план інвестиції для іншого варіанту фінансування ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля», млн. грн.**

Показник	Моментні періоди					
	0	1	2	3	4	5
Стартовий капітал						
Споживання				-52,23	-150,51	-248,79
Річні платежі	-1138,8	+982,8	+982,8	+982,8	+982,8	+982,8
Внесок (10%)			-522,29	-982,8	-982,8	
Повернення						+2487,9
Процент				+52,23	+150,51	+248,79
Кредитна позика	+1138,8					
Розмір кредиту						
Погашення		-755,04	-383,76			
Проценти (20%)		-227,76	-76,75			
Вартість капіталу						3470,69

*Джерело: власні розрахунки*

Якщо проект фінансувати лише за рахунок кредитів банку, вартість капіталу буде менше. Тому перший розглянутий варіант ліпше.

Проаналізувавши умови функціонування аналізованого інвестиційною проекту, ми прийшли до висновку, що ризик даного проекту пов'язаний з

обсягом реалізації вугілля та можливою зміною оптових цін на вугілля. Дані розрахунки для цього випадку наведені в табл.3.8.

Таблиця 3.8

**Прибутки від реалізації при різних ймовірностях обсягу і ціни реалізації ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля», млн. грн.**

Показники	Сприятливий випадок 0,1	Нормальний випадок 0,8	Несприятливий випадок 0,1
Ціна реалізації, тис. грн./т	125,4	114	102,6
Обсяг реалізації, тис.т.	120	108	100
Прибуток від реалізації, млн. грн.	2818,8	70761	54000

*Джерело: власні розрахунки*

Імовірність того, що частка податків залишиться незмінною, складає 0,6; імовірність того, що вона підвищиться на 10% або знизиться на 1% відповідно 0,3 та 0,1. При цьому зміна частки податків не залежить від ціни й обсягу реалізації. При такій кількості пропозицій можливі дев'ять різноманітних випадків, що подані в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

**Представлення можливих випадків капіталовкладень ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» за допомогою «дерева рішень»**

Імовірність прибутків від реалізації	Імовірність зміни податків	Сумарна імовірність, частки од.
0,1 Ціна — 125,4 тис. грн./т. Обсяг реал. – 120 тис.т.	0,3 Податки зростуть на 10% 0,6 Податки не-зміняться 0,1 Податки знизяться на 1%	0,03 0,06 0,01
0,8 Ціна — 114 грн./т. Обсяг реал. – 108 тис.т.	0,3 Податки зростуть на 10% 0,6 Податки не зміняться 0,1 Податки знизяться на 1%	0,24 0,48 0,08
0,1 Ціна — 102,6 грн./т. Обсяг реал. - 100 тис.т.	0,3 податки зростуть на 10% 0,6 податки не зміняться 0,1 Податки знизяться на 1%	0,03 0,06 0,01

*Джерело: власні розрахунки*

Найбільше ймовірний випадок має ймовірність 0,48. Можливість інших комбінацій значно менше. Сума можливостей дорівнює 1 це значить, що «дерево рішень» враховує всі розрахункові випадки. Далі наведено розрахунок річного прибутку для всіх дев'яťох випадків (табл. 3.10).

**Розрахунок річного прибутку ВП «Шахта «Степова» ДП  
«Львіввугілля»**

Комбінація компонентів	Імовірність	Річний дохід, млн. грн.	Річні змінні витрати, млн. грн.	Річні постійні витрати, млн. грн.	Річний прибуток, млн. грн.
Ціна — 125,4 тис. грн./т. Обсяг реал. – 120 тис.т.					
Податки:					
зростуть на 10%;	0,03	15048	9900	3229,2	1918,8
не зміняться;	0,06	15048	9000	3229,2	2818,8
зменшаться на 1%	0,01	15048	8910	3229,2	2908,8
Ціна — 114 тис. грн./т. Обсяг реал. – 108 тис.т.					
Податки:					
зростуть на 10%;	0,24	12312	8910	3229,2	172,8
не зміняться;	0,48	12312	8100	3229,2	982,8
зменшаться на 1%	0,08	12312	8019	3229,2	1063,8
Ціна — 102,6 тис. грн./т. Обсяг реал. - 100 тис.т.					
Податки:					
зростуть на 10%;	0,03	10260	8250	3229,2	-1219,2
не зміняться;	0,06	10260	7500	3229,2	-469,2
зменшаться на 1%	0,01	10260	7425	3229,2	-394,2

*Джерело: власні розрахунки*

Результати аналізу ризику наочно подані на рис. 3.4 у вигляді профілю ризику.

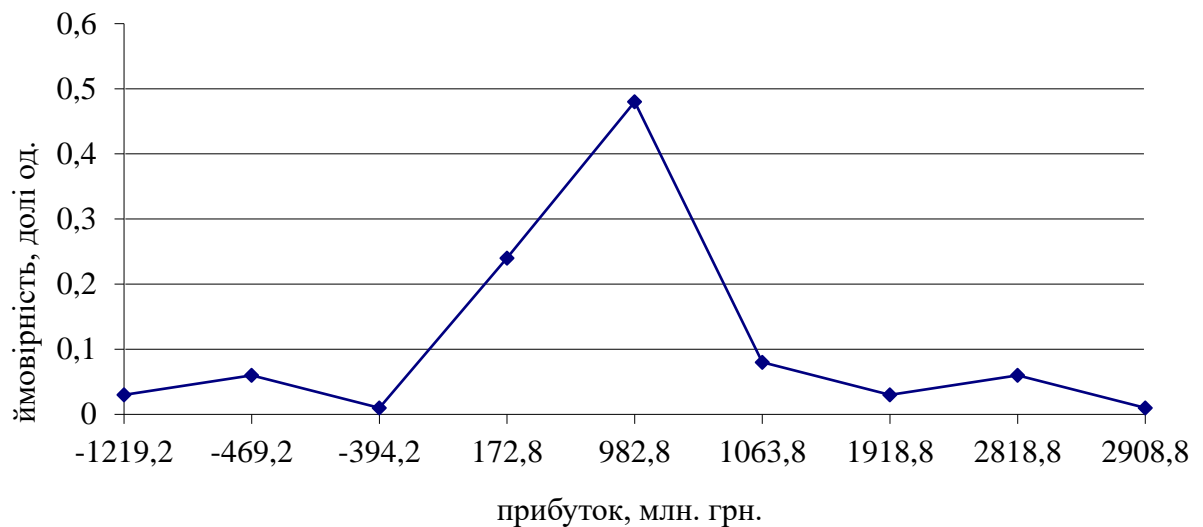


Рис. 3.4 – Графік ризику капіталовкладень

*Джерело: власні розрахунки*

На ньому графічно тенденція зміни розміру прибутку та можливість кожного можливою випадку. З графіка випливає, що найімовірніший випадок (48%) відповідає прибутку в розмірі 6484 млн. грн.

При порівняння варіант капіталовкладень іноді зручніше користуватися кривою, побудованою на основі суми ймовірностей. Така крива (рис. 3.5) показує кумулятивні ймовірності того, що об'єкт капіталовкладень повинен дат певний щомісячний дохід.

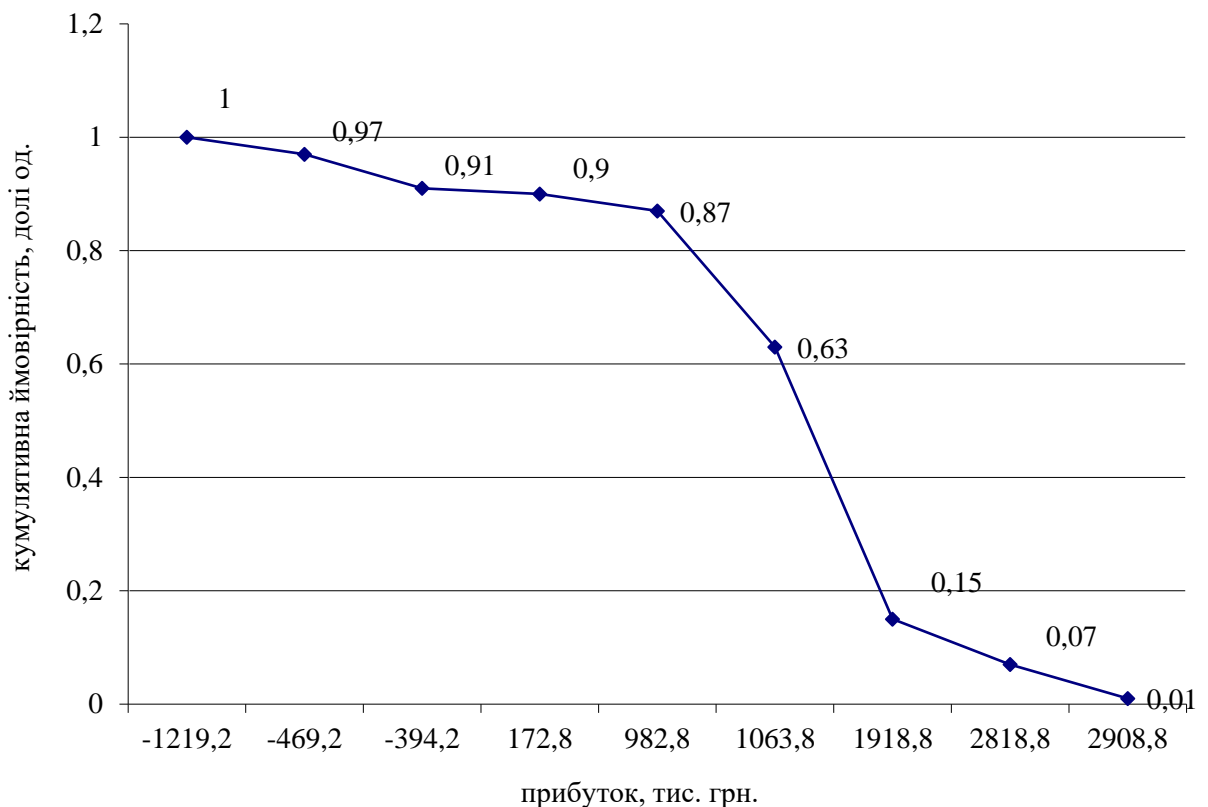


Рис. 3.5 - Кумулятивний графік ризику капіталовкладень

*Джерело: власні розрахунки*

Дати оцінку ступеня ризику за результатами відповідного розділу, розробити заходи щодо зниження ступеня ризику. При цьому врахувати як ризики, по яких виконувалися розрахунки ступеня впливу, так і інші ризики, що відповідають класифікації.

Механізм цього напрямку нейтралізації фінансових ризиків заснований на частковому їхньому трансферті (передачі) партнерам по окремих



фінансових операціях. При цьому господарським партнерам передається та частина фінансових ризиків підприємства, по якій вони мають більше можливостей нейтралізації їхніх негативних наслідків і мають у своєму розпорядженні більш ефективні способи внутрішнього страхового захисту.

У сучасній практиці ризику-менеджменту одержали широке поширення наступні основні напрямки розподілу ризиків (їхнього трансферту партнерам):

- *розподіл ризику між учасниками інвестиційного проекту.* У процесі такого розподілу підприємство може здійснити трансферт підрядчикам фінансових ризиків, зв'язаних з невиконанням календарного плану будівельно-монтажних робіт, низькою якістю цих робіт, розкраданням переданих їм будівельних матеріалів і деяких інших. Для підприємства, що здійснює трансферт таких ризиків, їхня нейтралізація полягає в переробці робіт за рахунок підрядчика, виплати їм сум неустойок і штрафів і в інших формах відшкодування понесених утрат;

Механізм самострахування нейтралізації фінансових ризиків заснований на резервуванні підприємством частини фінансових ресурсів, що дозволяє перебороти негативні фінансові наслідки по тим фінансовим операціям, по яких ці ризики не зв'язані з діями контрагентів. Основними формами цього напрямку нейтралізації фінансових ризиків є:

- *формування резервного (страхового) фонду підприємства.* Він створюється відповідно до вимог законодавства і статуту підприємства. На його формування направляється не менш 5% суми прибутку, отриманої підприємством у звітному періоді;

- *формування цільових резервних фондів.* Прикладом такого формування можуть служити фонд страхування цінового ризику (на період тимчасового погіршення кон'юнктури ринку); фонд уцінки товарів на підприємствах торгівлі; фонд погашення безнадійної дебіторської заборгованості по кредитних операціях підприємства і т.п. Перелік таких фондів, джерела їхнього формування і розміри відрахувань у них визначаються статутом підприємства й інших внутрішніх нормативів;

- формування резервних сум фінансових ресурсів у системі бюджетів, що доводяться різним центрам відповідальності. Такі резерви передбачаються звичайно у всіх видах капітальних бюджетів і в ряді гнучких поточних бюджетів;

- формування системи страхових запасів матеріальних і фінансових ресурсів по окремих елементах оборотних активів підприємства. Такі страхові запаси створюються по грошових активах, сировині, матеріалам, готовій продукції. Розмір потреби в страхових запасах по окремих елементах оборотних активів встановлюється в процесі їхнього нормування;

- нерозподілений залишок прибутку, отриманої в звітному періоді. До його розподілу він може розглядатися як резерв фінансових ресурсів, що направляються в необхідному випадку на ліквідацію негативних наслідків окремих фінансових ризиків.

Використовуючи цей механізм нейтралізації фінансових ризиків, необхідно мати у виді, що страхові резерви у всіх їхніх формах, хоча і дозволяють швидко відшкодувати понесені підприємством фінансові втрати, «заморожують» використання достатнє відчутної суми фінансових засобів. У результаті цього знижується ефективність використання власного капіталу підприємства, підсилюється його залежність від зовнішніх джерел фінансування. Це визначає необхідність оптимізації сум фінансових засобів з позицій майбутнього їхнього використання для нейтралізації лише окремих видів фінансових ризиків.

### **Висновки до розділу 3**

На підставі досліджень, проведених у 3-ому розділі, вироблено такі рекомендації.

1. У даний час у стадії реалізації знаходиться проект «Підготовка уклонного полю пласту т<sub>3</sub> ділянки «Степова-Глибока №2», первісним етапом якого є підготовка нового горизонту 1100 м проведенням допоміжного і

конвеєрного ухилів, що виконується силами підрядної організації. Будівництво ведеться з 2018 року, фінансування проекту здійснюється за рахунок двох джерел: бюджетного і за рахунок основної діяльності шахти.

2. Вугільний пласт  $m_3$  – складної будови, складається з 2-х вугільних пачок і породного прошарку піщанику 0,06-0,10 м. Геологічна потужність пласту від 1,50 до 1,85м, корисна – 1,43-1,78 м. Практично на всій площі ділянки пласт  $m_3$  – витриманий та пологий. У тектонічному відношенні пласт не порушений. Для пласту  $m_3$  характерні розмиви пласту з боку покрівлі – іноді на повну потужність пласту.

3. Згідно з Програмою розвитку гірничих робіт у період з 2022 по 2026 років на ділянці «Степова-Глибока-2» будуть працювати наступні лави: 2-а західна розвантажувальна лава пласта  $m_3$ , 3-я західна лава пласта  $m_3$ , 4-а західна лава пласта  $m_3$  – у західній частині ділянки і 1-а східна розвантажувальна лава пласта  $m_3$ , 2-а східна лава пласта  $m_3$  – у східній частині. Лави пласта  $m_3$  будуть відпрацьовувати запаси по простягненню пласту. Глибина ведення гірничих робіт – 1060 м-1260 м. Кут падіння – 9-10 градусів.

4. Шахтне поле шахти розкрито двома вертикальними стволами: скіповим та клітьовим. Крім цих стволів, уклоне поле пласту  $m_3$  розкрито вентиляційним та повітроподаючим вертикальними стволами, що розташовані на ділянці «Степова-Глибока №2» за Безіменним насуванням. Схема провітрювання шахти – комбінована, спосіб провітрювання – усмоктувальний. Провітрювання шахти здійснюється двома вентиляторами головного провітрювання: ВОД-30М, що встановлено у скіпового стволу, і ВЦ-32 – у вентиляційного стволу «Степова-2».

5. Виїмка вугілля у лаві здійснюється комбайном РКУ-10 з механізованим кріпленням ЗКД-90. Управління покрівлею – повне обрушення. Вентиляційний та конвеєрний штреки проводяться услід за лавою. Спосіб проведення – комбайном ГПКС, за допомогою відбійних молотків вручну. Прибирання породи у бутові смуги здійснюється скреперними

лебідками. На комбайні та пересипках застосовується зрошення, на вихідному струмені встановлені водяні завіси. Контроль викиднебезпечного стану у лаві здійснюється за допомогою сейсмоакустичного прогнозу. У небезпечних зонах (нижня ніша) виробляється нагнітання води у пласт у режимі гідророзпушування.

4. Система розробки – суцільна, прямим ходом по простяганню пласта. Очікуване навантаження на лаву – 1000 т/сут. Управління кривою – повне обвалення з викладенням побутових смуг. Виймка вугілля в лаві комбайном РКУ-10, в нішах – відбійними молотками. Забезпечення безпеки: провітрювання зворотньою точкою; пилопридушення – попереднє зволоження вугілля в масиві. Зрошення на комбайні і на пересипках. Установка водяних завіс на витікаючому струмені лави. Контроль викиднебезпечного стану в лаві здійснюється за допомогою сейсмоакустичного прогнозу. У небезпечних зонах нагнітання води в пласт в режимі гідрорихлення.

5. Визначено вихідні показники проекту обладнання 2-ої західної розвантажувальної лави пласту м3:

- результат реалізації проекту – збільшення вуглевидобутку, зменшення собівартості;

- сума капітальних вкладень – 1138,8 тис. грн.;

- термін роботи комплексу – 5 років;

- термін окупності – 14 місяців;

- повна собівартість 1 т. вугілля 104,9 тис. грн.;

- джерела фінансування – державні та запозичені кошти (кредити банків) в процентному відношенні 50:50;

- ризики - найімовірніший випадок (48%) відповідає щорічному прибутку в розмірі 982,8 тис. грн.

6. Запропоновано комплекс заходів, спрямованих на скорочення ризиків реалізації проекту:

- здійснення трансферту підрядчикам фінансових ризиків, зв'язаних з невиконанням календарного плану будівельно-монтажних робіт, низькою

якістю цих робіт, розкраданням переданих їм будівельних матеріалів і деяких інших;

- впровадження механізму самострахування нейтралізації фінансових ризиків заснований на резервуванні підприємством частини фінансових ресурсів, основними формами цього напрямку є: перехід до беззбиткової роботи і формування резервного (страхового) фонду підприємства, резервних сум фінансових ресурсів у системі бюджетів, що доводяться різним центрам відповідальності, формування системи страхових запасів матеріальних і фінансових ресурсів по окремих елементах оборотних активів підприємства.

## ВИСНОВКИ

1. ІД є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Джерелами фінансування ІД є кошти: власні (заощадження фізичних і юридичних осіб, прибуток, амортизація, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха тощо); позичкові (емісія облігацій, отримання кредитів від банківських установ та держави); залучені (продаж акцій, паїв тощо); бюджетні інвестиції; безоплатні, грантові, благодійні внески; спонсорська допомога, пожертвування організацій, підприємств і громадян.

2. Середовищем функціонування вугільних підприємств є оптовий ринок вугілля, оператором якого є ДП „Вугілля України”. Метою його створення є максимальне забезпечення потреб споживачів у вугільній продукції за ринковими цінами з урахуванням антидемпінгового захисту державних виробників вугільної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках, фінансово-економічне збалансування вугледобувних підприємств. Ціноутворення на вугілля здійснюється на основі тимчасових методик визначення верхньої граничної ціни на вітчизняне енергетичне вугілля для теплових електростанцій, а також визначення ціни вугілля та вугільної продукції для теплових електростанцій України.

3. Макроекономічна оцінка фінансів вугільних підприємств проводиться за статистикою Добування кам'яного вугілля - 05.10. Протягом 2013-2021 років вартість необоротних активів великих вугільних підприємств зросла лише на 1%. Основна частина необоротних активів приходить у 2021 році на великі підприємства (83,05%), середні підприємства (15,43%). Протягом 2013-2021 років вартість оборотних активів великих вугільних підприємств зросла у 1,728 разів. Основна частина оборотних активів приходить у 2021 році на великі підприємства (69,14%), середні підприємства (25,79%).

4. Протягом 2013-2021 років вартість необоротних активів та груп вибуття великих вугільних підприємств скоротилася на 29,5%. За

оприлюдненими даними 2015 та 2021 років вартість власного капіталу вугільних підприємств була від'ємною. У великих підприємства від'ємність власного капіталу спостерігалася у 2013-2017 роках, проте за оприлюдненими даними 2019 та 2021 років власний капітал став додатним. Основна частина від'ємних значень власного капіталу приходиться у 2021 році на середні підприємства (164,54%) та малі підприємства (18,95%).

5. Динаміка власного капіталу середніх за розміром вугільних підприємств описується низхідною гілкою параболи із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,6338 і свідчить про тенденцію до подальшого погіршення ситуації. Протягом 2013-2021 років вартість довгострокових зобов'язань великих вугільних підприємств зросла у 1,19 разів.

6. Питома вага довгострокових зобов'язань великих вугільних підприємств протягом 2015-2021 років скоротилася з 70,66% до 57,06%, а середніх – зросла з 25,5% до 36,46%, частка малих вугільних підприємств є незначною і зросла з 3,83% до 6,48%.

7. Динаміка довгострокових зобов'язань середніх вугільних підприємств описується поліноміальним зростаючим трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,2871. Протягом 2013-2021 років вартість поточних зобов'язань великих вугільних підприємств скоротилася на 35%.

8. Відбулися суттєві структурні зрушення: частка великих вугільних підприємств в оборотних активах скоротилася з 56,21% до 35,65%, а середніх – навпаки зросла із 35% до 58%. Частка малих є незначною і скоротилася з 8,79% до 6,36%. Динаміка поточних зобов'язань середніх за розміром вугільних підприємств описується поліноміальним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,757.

9. Протягом 2013-2021 років вартість активів великих вугільних підприємств зросла у 1,23 разів. Про подальші процеси концентрації в галузі свідчить зростання питомої ваги великих вугільних підприємств в активах із 68,15% до 76,54%, скорочення середніх – із 28,28% до 20,27%, частка малих

незначно перевищує 3%. Динаміка активів середніх за розміром вугільних підприємств описується лінійним трендом із множинним коефіцієнтом детермінації, що складає 0,3855. Вугільні підприємства України мають фінансову нестійкість через від'ємність значень власного оборотного капіталу.

10. Об'єктом кваліфікаційної роботи є ВП «Шахта «Степова» ДП Львіввугілля, яке веде самостійний баланс, має поточний і інші рахунки у відділеннях банків, печатку зі своїм найменуванням. Вона експлуатує родовище з видобутку кам'яного вугілля і побіжної корисної копалини - германія. Протягом 2018-2022 років обсяг видобутку скоротився більше ніж вдвічі – із 444,2 тис. тон до 187 тис. тон. Через це шахта перейшла від прибуткової роботи до збиткової. Чисельність працюючих скоротилася меншими темпами – із 1652 до 1358 осіб, або на 17,8%. Через це показник продуктивності скоротився із 28,4 тон в місяць до 13,8 тон.

11. Аналіз основних техніко-економічних показників роботи шахти свідчить про низьку ефективність її функціонування. Вартість майна в 2022р. скоротилася на 2,4 млн. грн. План товарної продукції в порівняльних цінах виконано лише на 77,46%, невиконання складає 5,5 млн. грн. Обсяг товарної продукції 2022р. складає лише 72% рівня 2021р. Незважаючи на зниження обсягу товарної продукції, її собівартість зросла на 12%. Штат підприємства недоукомплектований на 299 чол. Або на 11%. Фонд оплати праці 2022р. складає 124,5% рівня минулого року, але, незважаючи на це, середня заробітна плата зросла на 32,3%. Кредиторська та кредиторська заборгованість значно перевищують запланований рівень, причому обсяг кредиторської заборгованості значно перевищує обсяг дебіторської.

12. З аналізу елементів витрат собівартості товарної продукції за 2022 рік згідно звіту про собівартість готової вугільної продукції (форма № 10-П) впливає, що перевитрата на 1 тону готової вугільної продукції склав 40 грн., на весь обсяг готової вугільної продукції перевитрата ВП «Шахта «Степова» ДП «Львіввугілля» склала – 9,1 млн. грн. Основними причинами перевитрати



витрат по собівартості готової вугільної продукції є не виконання плану видобутку вугілля. На перевитрату по матеріальних витратах уплинуло підвищення закупівельних цін на основні матеріали (ліс, шахтна стійка, паливо, вибухові речовини), а також різке збільшення тарифів на електричну енергію, зростання державних тарифів на користування природних копалин. По елементу «Амортизація» вплив зробило запровадження в дію нового обладнання, а також застосування понижуючих коефіцієнтів при нарахуванні амортизації.

13. Результати аналізу свідчать про те, що підприємство працює збитково, чистий збиток збільшився на 15,7 млн. грн. і склав 812% рівня минулого року, що є дуже значною негативною зміною. Доход від реалізації продукції досяг у 2022р. рівня 21,1 млн. грн., тобто скоротився на 28%. Собівартість реалізованої продукції в 2022 р. досягла рівня 26,3 млн. грн., скоротилася в порівнянні з попереднім роком на 719 тис. грн. або на 2,7%. Обсяг чистої реалізованої продукції скоротився більшими темпами, ніж собівартість реалізованої продукції, тому валові збитки підприємства збільшилися і досягли рівня 8,8 млн. грн., що складає 328% рівня минулого року.

14. У даний час у стадії реалізації знаходиться проект «Підготовка уклонного поля пласту  $m_3$  ділянки «Степова-Глибока №2», первісним етапом якого є підготовка нового горизонту 1100 м проведенням допоміжного і конвеєрного ухилів, що виконується силами підрядної організації. Будівництво ведеться з 2018 року, фінансування проекту здійснюється за рахунок двох джерел: бюджетного і за рахунок основної діяльності шахти.

15. Вугільний пласт  $m_3$  – складної будови, складається з 2-х вугільних пачок і породного прошарку піщанику 0,06-0,10 м. Геологічна потужність пласту від 1,50 до 1,85м, корисна – 1,43-1,78 м. Практично на всій площі ділянки пласт  $m_3$  – витриманий та пологий. У тектонічному відношенні пласт не порушений. Для пласту  $m_3$  характерні розмиви пласту з боку покрівлі – іноді на повну потужність пласту.

16. Згідно з Програмою розвитку гірничих робіт у період з 2022 по 2026 років на ділянці «Степова-Глибока-2» будуть працювати наступні лави: 2-а західна розвантажувальна лава пласта  $m_3$ , 3-я західна лава пласта  $m_3$ , 4-а західна лава пласта  $m_3$  – у західній частині ділянки і 1-а східна розвантажувальна лава пласта  $m_3$ , 2-а східна лава пласта  $m_3$  – у східній частині. Лави пласта  $m_3$  будуть відпрацьовувати запаси по простягненню пласту. Глибина ведення гірничих робіт – 1060 м-1260 м. Кут падіння – 9-10 градусів.

17. Шахтне поле шахти розкрито двома вертикальними стволами: скіповим та клітьовим. Крім цих стволів, уклоне поле пласту  $m_3$  розкрито вентиляційним та повітроподаючим вертикальними стволами, що розташовані на ділянці «Степова-Глибока №2» за Безіменним насуванням. Схема провітрювання шахти – комбінована, спосіб провітрювання – усмоктувальний. Провітрювання шахти здійснюється двома вентиляторами головного провітрювання: ВОД-30М, що встановлено у скіпового стволу, і ВЦ-32 – у вентиляційного стволу «Степова-2».

18. Виїмка вугілля у лаві здійснюється комбайном РКУ-10 з механізованим кріпленням ЗКД-90. Управління покрівлею – повне обрушення. Вентиляційний та конвеєрний штреки проводяться услід за лавою. Спосіб проведення – комбайном ГПКС, за допомогою відбійних молотків вручну. Прибирання породи у побутові смуги здійснюється скреперними лебідками. На комбайні та пересипках застосовується зрошення, на вихідному струмені встановлені водяні завіси. Контроль викиднебезпечного стану у лаві здійснюється за допомогою сейсмоакустичного прогнозу. У небезпечних зонах (нижня ніша) виробляється нагнітання води у пласт у режимі гідророзпушування.

19. Система розробки – суцільна, прямим ходом по простяганню пласта. Очікуване навантаження на лаву – 1000 т/сут. Управління кривлею – повне обвалення з викладенням побутових смуг. Виїмка вугілля в лаві комбайном РКУ-10, в нішах – відбійними молотками. Забезпечення безпеки:

провітрювання зворотньою точкою; пилопридушення – попереднє зволоження вугілля в масиві. Зрошення на комбайні і на пересипах. Установка водяних завіс на витікаючому струмені лави. Контроль викидонебезпечного стану в лаві здійснюється за допомогою сейсмоакустического прогнозу. У небезпечних зонах нагнітання води в пласт в режимі гідрорихлення.

20. Визначено вихідні показники проекту обладнання 2-ої західної розвантажувальної лави пласту m3:

- результат реалізації проекту – збільшення вуглевидобутку, зменшення собівартості;
- сума капітальних вкладень – 1138,8 тис. грн.;
- термін роботи комплексу – 5 років;
- термін окупності – 14 місяців;
- повна собівартість 1 т. вугілля 104,9 тис. грн.;
- джерела фінансування – державні та запозичені кошти (кредити банків) в процентному відношенні 50:50;
- ризики - найімовірніший випадок (48%) відповідає щорічному прибутку в розмірі 982,8 тис. грн.

21. Запропоновано комплекс заходів, спрямованих на скорочення ризиків реалізації проекту:

- здійснення трансферту підрядчикам фінансових ризиків, зв'язаних з невиконанням календарного плану будівельно-монтажних робіт, низькою якістю цих робіт, розкраданням переданих їм будівельних матеріалів і деяких інших;
- впровадження механізму самострахування нейтралізації фінансових ризиків заснований на резервуванні підприємством частини фінансових ресурсів, основними формами цього напрямку є: перехід до беззбиткової роботи і формування резервного (страхового) фонду підприємства, резервних сум фінансових ресурсів у системі бюджетів, що доводяться різним центрам відповідальності, формування системи страхових запасів матеріальних і фінансових ресурсів по окремих елементах оборотних активів підприємства.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гірничий закон України: Закон України від 06.10.1999 № 1127-XIV.  
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1127-14#Text>
2. Гнатенко Є. П., Годованюк Н. А. Аналіз фінансового стану підприємства, як один з інструментів з'ясування реальної конкурентоспроможності. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки*. 2017. № 2. С. 159-165.
3. Горбачова О. М., Купіч Б. В. Аналіз фінансового стану підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 50(2). С. 96-99.
4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2023 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/ed20140101/find?text=%D5%EE%EB%E4%E8%ED%E3%EE%E2%E0+%EA%EE%EC%EF%E0%ED%B3%FF>
5. Ділай Н. Г. Роль та складові системи фінансового управління в діяльності холдингових структур. *Молодий вчений*. 2014. - № 9. - С. 39-42.
6. Докієнко Л. М., Кочетков В. М., Литвинов Г. С. Чинники управління фінансовою стійкістю підприємств. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Економіка*. 2029. Вип. 11. С. 248-259.
7. Долгошея Н. О. Значення фінансової стійкості аграрних підприємств для здійснення інноваційної діяльності. *Економічний часопис-XXI*. 2013. № 1-2(1). С. 30-33.
8. Долгошея Н. О. Інтегральна оцінка фінансової стійкості аграрних підприємств в процесі реалізації інновацій. *Інноваційна економіка*. 2013. № 2. С. 60-66.

9. Єлецьких С. Я. Імітаційна модель управління фінансово стійким розвитком підприємства на основі результатів сценарного аналізу. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 8. С. 60-68.

10. Єлецьких С. Я. Комплексна оцінка фінансової стійкості підприємства: якісний підхід. *Економіка. Управління. Інновації. Серія : Економічні науки*. 2012. № 1. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui\\_2012\\_1\\_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_16)

11. Єлісеєва О. К., Ніколаєва А. В. Аналіз фінансового стану торговельного підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 6. С. 27-31.

12. Замула І. В., Травін В. В., Радінович Н. О. Аналіз фінансового стану підприємств хлібопекарської галузі як основа формування механізмів її сталого розвитку. *Ефективна економіка*. 2017. № 12. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2017\\_12\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_12_9)

13. Іванчук Н. В. Фінансова звітність як джерело інформації для аналізу фінансового стану підприємства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Економіка*. 2020. № 18. С. 57-61.

14. Ігнатенко А. В., Кабанов В. Г., Харченко О. І. Формування фінансових потоків реструктуризації міжнародних холдингів. *Економіка та держава*. 2029. № 1. С. 17-20.

15. Карпець О. С., Чуйко І. М., Мілевський С. В. Моделі оцінки фінансової стійкості підприємства: когнітивний підхід. *Бізнес Інформ*. 2012. № 3. С. 54-58.

16. Коваленко О. В., Лихойванова А. О. Особливості експрес-аналізу фінансового стану підприємства. *Вісник Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України. Економічні науки*. 2020. Вип. 1. С. 65-71.

17. Колосок В., Ходова Я. Особливості організаційно-методичного підходу до аналізу фінансових результатів промислових підприємств у складі холдингу. *Збірник наукових праць Черкаського державного*

технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2013. Вип. 35(1). С. 27-33.

18. Кондратюк М. В. Формування державного транспортно-промислово-фінансового холдингу на залізничному транспорті України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. № 34. С. 47-48.

19. Копачова К. І. Управління ризиком зниження фінансової стійкості на туристських підприємствах. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2013. № 2. С. 151-157.

20. Косова Т. Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О., Гречина І.В., Дєєва Н.Е. *Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник (за заг. ред проф. Т.Д. Косової)*. К.: Центр учбової літератури, 2012. 528с.

21. Косова Т. Д., Терещенко О. В. Поведінковий підхід до регулювання економічних процесів на валютному ринку та їх моделювання. *Економіка та держава*. 2021. № 8. С. 47 – 52. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.8.47

22. Косова Т. Д., Терещенко О. В. Трансмісійні механізми впливу лібералізації валютного регулювання на функціонування національної економіки: інвестиційний аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 16. С. 26 – 32. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.16.26

23. Косова Т.Д., Дєєва Н.Е., Ползікова Г.В. Фінансова архітектоніка: потенціал розвитку для економіки, менеджменту, маркетингу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №14-15. С.10-16.

24. Косова Т.Д., Дєєва Н.Е., Ползікова Г.В. Фінансова архітектоніка: потенціал розвитку для економіки, менеджменту, маркетингу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №14-15. С.10-16.  
<http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=7115&i=1>

25. Косова Т.Д., Дєєва Н.Е., Ползікова Г.В. Фінансова архітектура як базис розбудови управління національною економікою. *Економіка та держава*. 2020. №8. С. 49-52.

26. Косова Т.Д., Деєва Н.Е., Ползікова Г.В. Фінансова архітектура як базис розбудови управління національною економікою. *Економіка та держава*. 2020. №8. С. 49-52. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.15—16.10

27. Косова Т.Д., Терещенко О.В. Регулятори і важелі антикризової політики держави у сфері валютно-економічних відносин. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. № 4(84). С. 19-26. <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2021-4-3>

28. Косова Т.Д., Ярошевська О.В., Соломіна Г.В. Діагностика і регулювання фінансового потенціалу суб'єктів господарювання в системі стратегічного антикризового управління. *Економіка та держава*. 2020. №4. С. 14-18.

29. Косова Т.Д., Ярошевська О.В., Соломіна Г.В. Діагностика і регулювання фінансового потенціалу суб'єктів господарювання в системі стратегічного антикризового управління. *Економіка та держава*. 2020. №4. С. 14-18. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.4.14

30. Косова Т.Д., Ярошевська О.В., Соломіна Г.В. Фінансова діагностика і регулювання потенціалу стратегічного розвитку корпоративних підприємств. *Ефективна економіка*. 2020. №4. URL: [http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4\\_2020/4.pdf](http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2020/4.pdf)

31. Косова Т.Д., Ярошевська О.В., Соломіна Г.В. Фінансова діагностика і регулювання потенціалу стратегічного розвитку корпоративних підприємств. *Ефективна економіка*. 2020. №4. URL: [http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4\\_2020/4.pdf](http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2020/4.pdf) DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.2

32. Костирко Л. А. Інтегрована інформаційна система підтримки фінансової стратегії стійкого розвитку підприємств. *Часопис економічних реформ*. 2013. № 4. С. 91-98.

33. Краснікова О. М., Міхалець А. І. Аналіз фінансового стану та його роль в управлінні підприємством. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 3. С. 131-134.

34. Кузенко О. Л. Теоретичні підходи до визначення сутності управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. Вип. 43. С. 152-157.

35. Курганський К. С. Фінансова стійкість підприємства: застосування апарату нечіткої логіки для прогнозування банкрутства. *Моделювання та інформаційні системи в економіці*. 2011. Вип. 85. С. 185-199.

36. Лазарева М. Г. Застосування ефекту синергії від централізації функцій у фінансових та економічних розрахунках в холдингах. *Ефективна економіка*. 2014. № 8. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2014\\_8\\_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_8_14)

37. Лазарева М. Г. Фінансова модель системи управління динамічною стійкістю холдингу. *Економіка промисловості*. 2014. № 4. С. 79-87.

38. Левицький В. В. Оптимальні підходи аналізу фінансової стійкості підприємства. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер. : Економіка*. 2029. Вип. 12. С. 61-65.

39. Литовченко О. Ю., Калініченко А. Ю. Структурно-функціональне моделювання процесу управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. Вип. 45. С. 175-178.

40. Ліснічук О., Шпаковська О. Аналіз фінансового стану як ефективний інструмент управління подальшим розвитком підприємства. *Економічний аналіз*. 2019. Т. 29, № 4. С. 28-34.

41. Мельник А. О., Захарова Ю. І. Аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 2. С. 252-257.

42. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 (МСФЗ 7). Фінансові інструменти: розкриття інформації: Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929\\_007#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007#Text)

43. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 (МСФЗ 9). Фінансові інструменти: Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929\\_016#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text)

44. Мулик Т.О., Материнська О.А., Пльонсак О.Л. Аналіз господарської



діяльності. К.: Центр учбової літератури, 2017. 288 с.

45. Науменкова С. В. Особливості управління фінансами в холдингових компаніях. *Фінанси України*. 2028. № 1. С. 93-107.

46. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2028 № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>

47. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2020р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

48. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <http://surl.li/gzbnmq>

49. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/ed20170314#n38>

50. Про надра: Закон України від 27.07.1994 № 132/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/907-2021-%D1%80#Text>

51. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15.03.2023 № 3528-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3528-15/ed20160101#n15>

52. Рзаєв Г. І., Слива А. В. Напрями аналізу фінансового стану підприємства у розрізі потреб економіки. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 3. С. 118-120.

53. Романенко О. А. Рейтингова оцінка фінансового стану торговельних холдингів. *Фінанси України*. 2028. № 10. С. 116-125.

54. Сарапіна О. А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 2. С. 54-58.

55. Ткаченко А. А., Подзігун Я. В., Кулик Ю. М. Удосконалення аналізу фінансового стану на українських підприємствах: проблеми та шляхи їх вирішення. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2020. Вип. 57. С. 45-53.

56. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / за ред. Косової Т.Д., Сіменко І.В.

К.: Центр учбової літератури, 2013. 440 с.

57. Ходова Я. О. Методичні питання оцінки ефективності управління фінансовим механізмом промислових підприємств у складі інтегрованого холдингу. *Ефективна економіка*. 2014. № 10.

URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2014\\_10\\_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_10_38)

58. Ходова Я. О. Теоретичні підґрунтя управління фінансовим забезпеченням операційної діяльності промислових підприємств у складі вертикально інтегрованих холдингів. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Економіка*. 2014. Вип. 8. С. 7-13.

59. Хома І. Б., Ділай Н. Г. Економіко-математичне оцінювання рівня фінансового управління дочірніх підприємств холдингової структури. *Інноваційна економіка*. 2014. № 4. С. 377-382.

60. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2023 № 435-IV.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>

## **ДОДАТКИ**

## Додаток А

## Річна фінансова звітність

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2022   01   01
Підприємство	ШАХТА «СТЕПОВА» ДП «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ»	за ЄДРПОУ	26360457
Територія		за КОАТУУ	1212400000
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КОВЗГ	230
Вид економічної діяльності	Добування кам'яного вугілля	за КВЕД	05.10
Середня кількість працівників	24026		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	80054, с. Глухів, Сокальського району Львівської області		
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)  
на 31.12.2021 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
<b>I. Необоротні активи</b>				
Нематеріальні активи:	1000			0
первісна вартість	1001			0
накопичена амортизація	1002			0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7979	11740	0
Основні засоби:	1010	51173	39115	0
первісна вартість	1011	116324	85694	0
знос	1012	65151	46579	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			
інші фінансові інвестиції	1035			

Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045			
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	58552	50855	
<b>II. Оборотні активи</b>				
Запаси	1100	430	276	
Виробничі запаси	1101	285	255	
Незавершене виробництво	1102			
Готова продукція	1103		15	
Товари	1104	145	6	
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестраховання	1115			
Векселі одержані	1120	6	5	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5395	2659	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130			
за виданими авансами				
з бюджетом	1135	109	193	
у тому числі з податку на прибуток	1136			
з нарахованих доходів	1140			
із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	102	174	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165			
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167			
Витрати майбутніх періодів	1170			
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190	595	1246	
Усього за розділом II	1195	6637	4582	
<b>III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття</b>				
Баланс	1300	65189	55437	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
<b>I. Власний капітал</b>				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	11975	11975	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	37574	36661	
Емісійний дохід	1411			
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420			
Неоплачений капітал	1425	(8670)	(26539)	
Вилучений капітал	1430			
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	40879	22097	
<b>II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення</b>				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515		1402	
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525	833	4770	
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595	833	6172	
<b>III. Короткострокові зобов'язання</b>				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605	142	100	
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610			

за товари, роботи, послуги	1615	11023	16835	
за розрахунками з бюджетом	1620	2270	665	
за у тому числі з податку на прибуток	1621	259	259	
за розрахунками зі страхування	1625	2025	1936	
за розрахунками з оплати праці	1630	4783	4572	
за одержаними авансами	1635			
за розрахунками з учасниками	1640			
із внутрішніх розрахунків	1645			
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660			
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	2975	2384	
Усього за розділом III	1695	23477	26751	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		417	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	65189	55437	

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2022   01   01
Підприємство	ШАХТА «СТЕПОВА» ДП «ЛЬВІВВУГІЛЛЯ»	за ЄДРПОУ	26360457
	(найменування)		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)  
за 2021 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
-------------------------

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2020	17569	24394
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	26349	27068
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090		
Валовий: збиток	2095	8780	2674
Інші операційні доходи	2120	5928	7892
Адміністративні витрати	2130	1608	2946
Витрати на збут	2150	328	375
Інші операційні витрати	2180	2790	4418
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	7578	2521
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	1202	1545
Фінансові витрати	2250	30	42
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	11463	1152
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	17869	2170



Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		28
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	17869	2198

## II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

## III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	12698	17302
Витрати на оплату праці	2505	8778	7052
Відрахування на соціальні заходи	2510	3027	2465
Амортизація	2515	1736	2270
Інші операційні витрати	2520	4763	5290
Разом	2550	30951	34379

## IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		